sosyalist dayanışma

FİYAT: 2 TL YIL:6 SAYI:50 **ARALIK 2016** WWW.SODAP.ORG

/SODAP /SODAP74

OHAL'DE FAŞİZM HER YERDE DİRENİŞ VAR!

OHAL'de Faşizm Her Yerde Direniş Var!

Kartal Mitingi Üzerine Notlar

Çözülen Dengeler ve Yeniden İnşa Zorunluluğu

Yoksulların Sesi Dayanışmaevleri Susturulamaz!

Gün Güçlerimizi Birleştirme Günüdür

Türkiye Ekonomisi Nereye?

Tecavüz Yasasını Geri Çekince Günahlarınız Affolmadı!

Katilleri Tanıyoruz!

Sistemin Projesine Karşı Kendi Projemiz

Yeni Dünya Düzeni Bitti mi?

Silahların Gölgesinde Sömürü

Direniş Alanından Direniş Alanına; Nusrettin Yılmaz

Yoksulluk Sınırı Asgari Geçim Sınırıdır!

Bir Cinayet Mahali: Aloha Tekstil

Türkiye'nin Cehennem Kapısı: EL-BAB

Tecavüz Yasasının Ortağı Değil Engeli Olduk!

Tarihimizi Yeniden Okumak

Marquez, Doğu Avrupa ve Sosyalizmin Gözyaşları

"Biz yenilirsek kalkar yine deneriz , diktatör yenilirse sonları olur."

"Bizler çoğu kez insan hakları üzerine konuşuyoruz. Ama aynı zamanda insanların hakları üzerine de konuşmalıyız. Diğerleri lüks otomobillere binebilsin diye neden bazı insanlar çıplak ayaklarıyla yürümek zorunda? Diğerleri yetmiş yıl yaşasın diye neden bazı insanlar otuz beş yıl yaşamak zorunda? Diğerleri müthiş derecede zengin olsun diye neden bazıları berbat bir şekilde yoksul olmak zorunda? Ben, bir parça ekmeğe bile sahip olamayan dünya çocuklarının adına konuşuyorum."

Fidel CASTRO

Sosyalist Dayanışma
Aylık Yerel Süreli Siyasi Dergi

Yıl: 6, Sayı: 50
Aralık 2016

Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:
Sezgin KARTAL

Adres:
Piyalepaşa Mah. Şark Sk. No: 15/A
Beyoğlu İstanbul
İletişim Tel: 0535 922 82 68
İletişim Mail: info@sodap.org

www.sodap.org

Basım Yeri:
Yön Matbaacılık

Adres:
Davutpaşa Cad. Güven San. Sit. B Blok 1.
Kat No: 366 Topkapı- İST
Tel: 0212 544 66 34

OHAL'DE FAŞİZM HER YERDE DİRENİŞ VAR!

Saray ve AKP sermayenin, yağmanın, talanın, kendi saltanatını sürdürmek için savaş ve faşizm politikalarıyla ülkeyi yönetmektedir. OHAL ve KHK'larla kendisine karşı biriken öfkeyi bastırmak adına tüm ezilen halklara ülkeyi cehenneme çevirmektedir.

En ufak demokrasi kırıntılarını bile ortadan kaldıran Saray, canhıraş halde tüm muhalefet odaklarına saldırmakta, kendi safında yer almayanları ortadan kaldırılmak için her türlü hukuksuzluğu meşru görmektedir.

OHAL'i diktatörlüğün inşasına hizmet ettirilerek, Saray darbesini tamamlamak istemektedir.

Siyasi soykırım operasyonlarında seçilmiş eş başkanlar, milletvekilleri, belediye eş başkanları ve yöneticilerin hukuksuzca rehin alınmasına;

Halkın oyuyla seçilmiş belediyelere çeşitli bahaneler uydurarak kayyım atamalarına ve halk iradesini yok sayıp gasp etmelerine;

Muhalif TV, gazete, radyo ve dergileri kapatıp mallarına el koyan AKP'nin, halkın haber alma, izleme ve takip etme hakkını gasp etmesine;

Cumhuriyet gazetesinin de dahil olduğu birçok gazete ve basın yayın kuruluşunun yazar, çizer ve çalışanların tutuklanmasına;

Artan keyfi gözaltı, tutuklamalarda avukat görüşmeleri kısıtlanıp, cezaevlerinde işkence ve hak ihlallerinin kural haline gelmesine;

İşçilerin, iş güvencelerini ellerinden alan yasalara mahkum edilerek, OHAL gerekçesiyle anayasal hak olan grevlerin yasaklanmasına;

2016 yılında en az 1600 işçi çalışırken yaşamını yitirdi. Patronlara dokunmayan AKP'nin işçilerin emeklilik ve kıdem hakkına göz dikmesine;

Öğretmenlerin, akademisyenlerin KHK'lar yoluyla ihraç ve sürgün edilmesine, ekonomik hakları ellerinden alınıp biat etmelerinin istenmesine;

Proje okullarıyla öğrencilerin öğretmenlerinden ayrılmasına, tekçi ve ezberci eğitimin taşlarının pekiştirilmesine;

Yüzlerce derneğin faaliyetinin durdurulmasına, halkın örgütlenme hakkına kilit vurulmasına;

Belediyelerdeki eş başkanlık sistemi dahil kadın alanında faaliyet yürüten dernek ve merkezler kapatılıp çalışmalarının yasaklanmasına;

Çocukları da kapsayan taciz ve tecavüzün evlilikle aklanmasını içeren yasanın Meclis'e taşınmasına;

Suriye'deki kirli savaşta çeteleri destekleyerek milyonlarca insanın ölümüne ve ülkelerini terk etmelerine sebep olan Saray'a ve AKP'ye;

MAHKUM DEĞİLİZ!

Barış ve demokrasi için dahası yaşam hakkımız, özgürlüklerimiz için çözümsüz ve çaresiz değiliz.

Faşizme karşı direnişi büyütmenin imkan ve olanakları her zamankinden daha fazladır.

Dayanışmayı ve direnişi büyütmeye çağırıyoruz!

Faşizmin saldırılarına cevabımız: "OHAL'de faşizm, her yerde DİRENİŞ var!"

KARTAL MİTİNGİ ÜZERİNE NOTLAR

KENAN DEMİR

Uzun bir aradan sonra on binleri oluşturan kitle Kartal Meydanı'nda bir araya geldi. Saray ve AKP'nin saldırılarının arttığı böyle bir dönemde özellikle farklı siyasi oluşumların faşist saldırılara karşı tek ses olarak sokakta bulunmaları politik olarak çok değerli.

Miting alanın çevresinde insanların gözlerinde heyecan, umutla bakan ama bir yandan da bakalım nasıl olacak, ne olacak meraklı gözleri ve kendi aralarında konuşmaları vardı. Saatler öncesinde insanlar Kartal'a gelmeye başlamışlardı. Gelen önce miting alanına bakıyor, sonra bir kafede oturup miting saatinin gelmesini bekliyordu. Hepsinin ortak şikayeti olarak, "Bu alan çok küçük" diye kendi aralarında konuşuyorlardı. Sesimizi soluğumuzu kesmek için o kadar çok saldırılıyor ki, insanlar haykırmak, kendilerini ifade etmek istiyor. Kitlenin kalabalık olması beklendiği için Kartal alanı küçük görülüyordu. Öyle de oldu, alan bize dar geldi. Miting alanının içindeki kitle kadar dışarıda insanlar vardı. Yüzler gülüyordu, uzun bir aradan sonra saldırılara karşı öfkemizi birlikte haykırmanın mutluluğu vardı. Mitingin başlamasına bir saatten az bir zaman kala HDP bayrakları ile bir grup sloganlar eşliğinde kafelerin bulunduğu bölümden yürüyerek gelmeye başladı. "Direne direne kazanacağız" sloganını atıyorlardı. İnsanlar kafelerden alkışlar, zılgıtlarla destek veriyorlardı. Gerçekten bu görüntü tüyleri diken diken eden bir görüntüydü. Bizleri neden yenemeyeceklerini çok iyi anlatan bir görüntüydü. Halaylar bir başka çekiliyordu. Herkesin yüreğindeki ve sloganındaki cümle "Teslim olmayacağız"dı.

Mitingin siyasi anlamda geleceğe dair değerlendirmeleri daha bir önem arz ediyor. Mitingin insanlara verdiği coşku, heyecan, kattığı umutlar önemli. Özellikle böyle bir dönemde yapacağımız bir sürü değerlendirmenin daha da önüne alıp bunları parlatabiliriz. Savaş ve faşizmin olduğu bir dönemde siyaset yürüttüğümüz için, Kartal mitingini bu açıdan da değerlendirmekte fayda var. Bu açıdan birinci olarak birlik tartışmalarının çok yoğun yaşandığı bir dönemde, bu miting gerçekleştirildi. Saldırıların cepheleri arttıkça, yan yana geliş de bir zaruret haline geliyor. Kartal mitinginin bu tartışmaların ete kemiğe büründürülmesi açısından vesile olması gerekir. Saray'ın faşizmi fütursuzca işletmeye çalıştığı bir dönemde omuz omuza olup, birlikte karşı durmamızın ipuçları vardır bu mitingde. Yan yana gelişimizin kitlelere büyük moral ve umut verdiğini gördük Kartal'da. Böyle bir dönemde de bu çok anlamlı ve değerlidir.

Buradan yola çıkarak ikincisi Kürtler ile CHP'nin sol, demokrat kesiminin yan yana gelişi olmuştur. Bu hava 7 Haziran havasıdır. Bu savaş koşullarında 7 Haziran havasına girmemiz daha çetin ve zordur. Ama bu miting onun özlemini göstermiştir. Saray ve AKP'nin şovenizmi, milliyetçiliği tırmandırdığı bir dönemde bu duvarlarda çatlakları büyütme açısından önemli bir mitingdi. CHP Kürtlerden, sosyalistlerden uzak durma hamlesini mitingden son anda çekilerek sergilemiştir. Bu tavır Saray'ın ve AKP'nin ekmeğine yağ sürmekten başka bir işe yaramaz. HDP'den uzaklaşmayı göze alanlar, Yenikapı'da AKP ile ruh birliği kurmaktan çekinmiyor. Bu davranış felç olmuş CHP'nin yalpalamasıdır. CHP'nin merkezi yönetim kademesinde akıl tutulması böyle yaşanırken, tabanı miting alanında yerini almıştı. CHP'nin ulusalcı, şovenist milletvekilleri twitter üzerinde bu yan yana gelişi provoke edip, genel kamuoyunda başka bir algı yaratmaya çalışsalar da bu yan yana gelmenin ihtiyacı CHP'nin kendi tabanında bir ihtiyaç olarak durmakta.

Bir başak öne çıkartılması gereken durum ise, insanların Ankara ve Suruç patlamalarından sonra korkularını yenerek alana inişi olmuştur. Saray ve AKP bu patlamalar üzerinden insanları sokaklardan uzaklaştırmış, 15 Temmuz sonrası OHAL ve KHK'larla sokağı yasak hale getirmişti. Bu açıdan Ankara'dan sonra kitlelerde oluşturulan korkular azalmaya başlıyor. İnsanlar sinmiyor, sokaklara çıkıyor. Mitingin sloganın da olduğu gibi "Teslim Olmayacağız"ın sokağa çıkmış haliydi.

Buradan sonuçla Kartal mitinginin bize göstermiş olduğu Saray ve AKP'nin saldırıları kitlelerde öfke biriktiriyor, biriken bu öfkeler çeşitli yollardan da olsa kendisine akacak bir yer arıyor. Saldırıların çeşitliliği artıkça bizim cephemiz güçlenerek yan yana gelmenin imkanları daha çok doğuyor, daha da önemlisi önyargılarımızı kırıp sistemin bizlere verdiği ulusalcı, milliyetçi ideolojiden sıyrıldıkça, Kürtlerle yan yana gelişimizin ne büyük güçler açığa çıkartacağını gösteriyor. Saray faşizminin saldırdığı her alan, kendi güç ve dinamiğini taşımaktadır. Bu dinamik güçlerin yan yana gelişi Saray'ın halklar üzerinde yürüttüğü savaş ve faşizm politikalarını bozacak yegane unsurdur. İşçilerden kadınlara, Alevilerden Kürtlere sokakta buluşarak kendi politik çıkışımızı yakalamalı, sistemin krizinden halkların boğulmasına izin vermemeli, kendi krizlerinde kendilerini boğmalıyız.

ÇÖZÜLEN DENGELER VE YENİDEN İNŞA ZORUNLULUĞU

M. SİNAN MERT

Küresel ya da ulusal ölçekte kurumları istikrarlı kılan, arkalarındaki sosyal güçlerdir. Toplumsal güç dengelerinin değişmesi farklı ölçeklerde politik mimaride de önemli kırılmalara yol açabilmektedir. 2008'den bu yana giderek biriken gerilimler ve değişen sosyal güç dengeleri, her ölçekte çok önemli dönüşümleri zorlamaktadır. Türkiye, hem küresel hem de bölgesel ve ulusal ölçeklerde bütün bu değişimlerin en şiddetli çatırdamaları yaratacağı bir noktada deviniyor. Ülke içinde her alanda tansiyonun sürekli yükselmesi bu genel atmosferin de bir ürünü.

ABD seçimlerinin Trump tarafından kazanılması çok farklı biçimlerde değerlendirilebilir. Ancak en açık biçimde altı çizilmesi gereken bu sonucun dünya üzerindeki belirsizlikleri daha da arttıracak olmasıdır. "ABD'yi yeniden büyük yapmak" güç kaymaları açısından ne ifade edecek önümüzdeki günlerde daha iyi göreceğiz. Ancak Rusya ve Çin'in başta Suriye olmak üzere tüm Asya coğrafyasında ABD'yi ciddi oranda geriletmiş olması ABD açısından yenilip yutulacak bir durum değil. Putin'le anlaşma meselesi ilk etapta kulağa hoş gelse de Ukrayna, Ortadoğu ve Doğu Avrupa düşünüldüğünde bunun gerçekleşme olasılığı çok düşüktür. ABD yıllardır Çin etrafına yığılmak istiyor ancak Çin, küresel gerilimleri ve bölgesel müttefikleri ustaca idare ederek onu bölgeden uzak tutmayı başarıyor. Son olarak ABD'nin bölgedeki Truva atlarından Filipinler'i Duterte aracılığıyla yanına çekerek üzerindeki basıncı önemli oranda azaltmayı başardı. Kısacası Trump, ne kadar izolasyonist politikalar uygulamaktan bahsederse bahsetsin bunu bu momentte başarması oldukça zor. Fazla ısrarcı olursa 11 Eylül gibi bir infial uyandırıcı hadise eksik olmayacaktır.

Trump'ın temsil ettiği dengesizleşme eğiliminin sonuçları her geçen gün daha da belirginleşiyor. Dünya liberal, ılımlı dengeden giderek uzaklaşıyor. Her ülkede keskin, anti demokratik, ırkçı politik aktörler öne çıkıyor. Liberal demokrasi ile liberal ekonominin bir arada sürdürülmesi giderek zorlaşıyor görünüyor. 2008 krizine verilen ilk tepki oldukça özgürleştirici, eşitlikçi ve kitleleri politik aktör haline getiren bir içeriğe sahipti. Meydan hareketleri, Arap Baharı, Güney Avrupa'da yeni solun seçim başarıları küresel finans kapitali ciddi anlamda rahatsız etti. Bu hareketlerin yenilmesi ve geri çekilmesi ise neo-liberalizme ve "sistem"e karşı duyulan öfkeyi ortadan kaldırmadı. Dolayısıyla için için kaynayan toplumlar daha keskin politik aktörleri ön plana çıkarıyor. Bütün ülkelerde politik sistemlerin dengeleri sarsılıyor. Anket şirketlerinin her ülkede çuvallaması da bu köklü eğilim değişikliklerinden kaynaklanıyor.

Türkiye'de benzer biçimde merkezkaç eğilimler sistemi paramparça hale getiriyor. Erdoğan sadece kendisine bağlı bir rejim inşa etmek için bütün kurumların içini boşaltıyor. Dünya üzerinde oluşmakta olan türbülanstan da yararlanarak Türkiye kapitalizmin temel parametrelerini yerinden edecek hamleler geliştirmeye niyetleniyor. AP'nin tam da kritik bir ekonomik hareketlilik içerisinde Türkiye ile müzakereleri askıya alma kararı en çok Türkiye finans kapitalini gerilime sokacak bir hamledir. Rusya-Çin odağı kontrollü bir biçimde Türkiye'yi Batı bloğundan uzaklaştırmaya dönük hamleler yapıyorlar. ABD zamanında Ergenekon davalarına tam da ordu içindeki bu eğilimi tasfiye etmek için onay vermişti. Şimdi Cemaat'in devlet içindeki etkinliği azaldıkça AKP yeni ittifaklarıyla birlikte daha fazla Doğu'ya kayma eğilimi gösteriyor. Bunun sadece uluslar arası ölçekte değil iktidar bloğu içinde de çok ciddi gerilimleri tetikleyebileceği açıktır.

"Milyonlarca aile, yaşam biçimlerini, çıkarlarını ve kültürlerini diğer sınıflarınkinden ayıran ve onları diğer sınıflarla düşmanca bir karşıtlık içerisine koyan iktisadi varoluş koşulları altında yaşadıkları ölçüde bir sınıf oluştururlar. Bu küçük toprak sahibi köylüler arasında yalnızca yerel bir karşılıklı bağ olduğu ve çıkarlarının özdeşliği onların aralarında bir topluluk, bir ulusal bağ ve siyasal örgütlenmeyi vücuda getirmediği oranda onlar bir sınıf oluşturmazlar. Bunun sonucunda bir parlamento ya da sözleşme vasıtasıyla kendi adlarına kendi sınıf çıkarlarını dayatmaktan aciz kalırlar. Onlar kendilerini temsil edemezler, temsil edilmelidirler. Onların temsilcileri aynı zamanda onlara sahipleri gibi de görünmelidir, onların üzerindeki bir otorite gibi, onları diğer sınıflara karşı koruyan ve yukarıdan onlara güneş ışığını ve yağmuru yollayan." (Karl Marx, Louis Bonapart'ın 18 Buramaire'i)

Bugün işçi sınıfının giderek topyekün Marx'ın köylülüğü tarif ettiği sınıf olamama haline sıkıştığı bir momentte, solun en önemli tarihsel görevi küresel kapitalist sistemin giderek çözülme eğilimleri gösterdiği bir momentte ezilenlerin kendi sesiyle politik aktörleşmesini sağlayacak bir politik inşayı gerçekleştirmektir. Düzenin ortaya çıkardığı gerilimleri sol değerlendiremezse dünya faşizm ve kanlı hesaplaşmaların eşiğindedir.

Erdoğan sadece kendisine bağlı bir rejim inşa etmek için bütün kurumların içini boşaltıyor. Dünya üzerinde oluşmakta olan türbülanstan da yararlanarak Türkiye kapitalizmin temel parametrelerini yerinden edecek hamleler geliştirmeye niyetleniyor. AP'nin tam da kritik bir ekonomik hareketlilik içerisinde Türkiye ile müzakereleri askıya alma kararı en çok Türkiye finans kapitalini gerilime sokacak bir hamledir.

YOKSULLARIN SESİ DAYANIŞMAEVLERİ SUSTURULAMAZ!

RÖPORTAJ

Dayanışmaevlerinin Okmeydanı'nda bulunan Genel Merkezi 15 Kasım akşamı saat: 20.00 civarı polisler tarafından içeride kimse yokken hiçbir hukuki gerekçe ve açıklama olmaksızın kapısı balyozla kırılarak basıldı. İçerisi dağıtıldı, tahrip edildi ve bazı devrim şehitlerinin fotoğrafı, kitap ve CD'ler (ç)alındı. Bu saldırı üzerine Dayanışmaevleri çalışanı Ali Haydar Çelik ile röportaj yaptık.

Kısaca Dayanışmaevlerinin çalışmalarından biraz da tarihinden bahseder misiniz?

Dayanışmaevleri başlangıçta Çağdaş Sanat Atölyeleri olarak başlamış bir çalışma. Hedefi varoşlardaki yozlaşmaya ve çürümeye karşı alternatif alanlar yaratmaktır. Yaklaşık 20 yıldır bu çalışmalarını yürütüyoruz. Bulunduğu her alanda yaşamı daha güzel, daha doğru bir noktaya çekmek için mücadele eden bir dernektir Dayanışmaevleri.

Dayanışmaevleri halkın öz örgütüdür! Eğitimden, sağlığa kadar meseleleri ele alarak sorunlarımıza gömülüp boğulmanın yerine, dayanışarak sorunlarımızı aşmamıza ön ayak olmuştur Dayanışmaevleri. Halkın sorunlarını kendi sorunu olarak görmüş, her zaman çözüm gücü geliştirmeyi misyon edinmiş bir halk örgütlenmesidir Dayanışmaevleri. İşçilerin, kadınların, emekçilerin, yok sayılanların sesi, soluğu, eli, kolu olmuştur Dayanışmaevleri. Bu; mücadele kararlığımız, halkımıza olan inancımızdan gelmektedir. Uyuşturucuya karşı kampanyalar yürütmüş, gençliğin alternatif yaşam alanı olmuştur Dayanışmaevleri. Dayanışmaevleri Soma'daki işçilerin yanında olmuş, Şengal'deki Ezidilerle dayanışmayı büyütmüştür. Ermenek'te maden ocağında boğularak ölen işçinin ailesi, sesi, soluğu olmuştur. Madencinin kömür karasında, yoksul çocukların çıplak ayaklarında görebilirsiniz Dayanışmaevlerini. Rantsal dönüşüme karşı, barınma hakkı direnişlerinde görebilirsiniz Dayanışmaevlerini. Yoksulluk, adaletsizlik nerde varsa Dayanışmaevleri orada olmuştur.

Derneklerin KHK'larla kapatılmasını ve Okmeydanı'nda son süreçte KHK'larda kapatılmak üzere adı geçmediği halde derneklere dönük baskıları nasıl değerlendiriyorsunuz?

Genelde OHAL'le birlikte faşizm kendi koyduğu yasalara uymayarak sürekli bu tür tacizleri gerek Okmeydanı'nda gerek başka yerlerde sürekli yapıyor. Bu saldırının bunların bir parçası olduğunu düşünüyoruz. Okmeydanı da muhalif bir mahalle olduğu için ve birçok siyasi kurum burada olduğu için özel bir yönelim var. KHK'lar aslında "Kafamıza göre iş yaparız, hiçbir yasayı tanımayız" mantığının, faşizmin bir yansıması.

Bu doğrultuda derneğimiz de hiçbir gerekçe olmadan son dönemde sık sık tacize uğruyordu. Akrepler kurumumuzun önünde gerekçesiz duruyor, fotoğrafını çekiyor, insanları huzursuz etmeye çalışıyordu. En son derneğimizde hiç kimse yokken hırsız gibi kapıyı kırarak içeriye girip içeriyi dağıttılar. Şehitlerimizin resmini, CD ve kitaplarımızı alıp çıktılar. Okmeydanı'nda sadece bize değil diğer devrimci kurumlara dönek de tacizler, mühürleme ya da saldırılar oluyor. Bunun faşizmin genel bir özelliği olarak tanımlıyoruz.

Size dönük saldırı nasıl oldu? Az önce bahsettiniz ama burada görevliler var mıydı, saat kaç gibi geldiler?

Derneğimiz kapalı iken akşam saat 8 civarı gelmişler. Bize de dernek gönüllüleri ve çevredeki insanlar haber verdi. Haber alır almaz dernek çalışanları olarak derhal buraya geldik. Geldiğimizde zaten polisler geri çekilmişti. Dernekte neler olmuş? Kapıyı kırmışlar, hatta kapıyı kırdıktan sonra aceleyle çıktıkları için kapıyı kırdıkları balyozu burada unutmuşlar. Etrafı dağıtmışlar. Biz geldikten sonra aynı akşam taciz amaçlı 3 akrep yine derneğimizin önüne geldi ama bir müdahalede bulunamadılar, çekip gittiler. Dost kurumlar da dayanışma amaçlı geldiler. Biz de bir gün sonrası için basın açıklaması kararı aldık, asla kurumlarımızdan geri adım atmayacağız, mevzilerimizi terk etmeyeceğiz diye. Aynı akşam mahallede sessizliği bozma adına bir yürüyüş yaparak slogan ve konuşmalarla baskını duyurduk ve bir gün sonraki açıklamaya çağrı yaptık.

Ertesi gün mahallede taciz devam ediyordu. Basın açıklaması için derneğimizin önünde toplanmamızdan kısa bir süre sonra arkadaşımız konuşma yaparken polisin tacizi arttı ve en sonunda gazlar ve plastik mermilerle saldırıya geçtiler. Saldırıya karşı direndik ve ardından kurumumuzu korumak için derneğe girdik ve kapıya barikat kurduk. Slogan ve marşlarla direnişimizi içerde sürdürdük. Buradaki amaç zaten bir mesajdı bizim açımızdan: Her ne koşulda olursa olsun mevzileri terk etmeyeceğiz. Demokratik alanları kullanmamızı istemiyorlar ama her yer bizim için demokratik alan, her evimiz dernek ve her sokak bizimdir, bizim olacak diye mücadeleye devam ediyoruz.

Bundan sonraki süreçte neler yapacaksınız? Dayanışmaevleri olarak bu baskılara karşı gerek Okmeydanı gerek de genel olarak ne düşünüyorsunuz?

Aslında özellikle bizim kurumumuza dönük baskıların, kapatılan dernekler listesinde olmamasına rağmen yapılan baskıların biz burada yaptığımız faaliyetlerle ilgili olduğunu düşünüyoruz. Özellikle uyuşturucuya karşı ve çeteleşmeye karşı mücadelede aktif rol oynadık. Bu aktif rol oynamanın bir karşılığıydı bu. Diğer aktif rol oynayan kurumlara da baskılar ve tacizler var. Bekliyorduk bunu. Bu bize bir işaretti. Doğru yolda olduğumuzu biliyoruz. Uyuşturucu ve çeteleşmeye karşı yürüttüğümüz ortak çalışmaları büyütmemiz gerektiğini biliyoruz. Biz burada 1 Ekim'de yaptığımız yürüyüşle OHAL olmasına rağmen binleri sokağa çıkarabilmenin imkanlarının olduğunu, korku duvarlarının yıkıldığını gösterdik. O yüzden saldırdılar, biz de aynı çalışmalara aynı azimle hatta daha fazla bir azimle yükleneceğiz. Kurumumuzu da açacağız, faaliyetlerimize de devam edeceğiz.

GÜN, GÜÇLERİMİZİ BİRLEŞTİRME GÜNÜDÜR

ELİF CAN

AKP/Saray'ın "Türk tipi başkanlık rejimi" adı altında faşizmi kurumsallaştırma çabasına karşı, "faşizme karşı birleşik bir mücadele"nin yakıcı bir ihtiyaç olduğu son bir yıldır yoğun bir biçimde dile getiriliyor. Demokrasi güçleri arasında yer alan bütün siyasi öznelerin yayınlarında yazılıp çizilmesine, çeşitli görüşmeler yapılıp, çağrılar yükseltilmesine rağmen henüz toplumda güçlü bir rüzgâr estirebilmiş, halklarımıza umut verecek bir birlikteliği inşa edebilmiş değiliz.

Kuşku yok ki bu dönemin zalimleri cezasız kalmayacak. Kendi rejimini inşa etmek için halklarına katliamı reva gören, evlerini başına yıkanlar; kendi sesinden başka tüm sesleri kısmak için halkların bütün örgütlenmesini dağıtan, bütün demokratik kurumları kapatan, vekillerini, avukatlarını, gazetecilerini hapsedenler; insanları işinden, ekmeğinden edenler tarih önünde hesap verecektir. Ama bizler de vereceğiz. Toplumun bütün kesimlerini hedef alan bu büyük saldırı karşısında halklarımızın umudunu öremezsek, zalimin halklarımızın tepesinde her gün salladığı kılıcı güçlerimizi birleştirip elinden alamaz ve onun kalbine saplayamazsak bizler de tarih önünde pek hayırla anılmayacağız.

Bu ülkenin devrimcileri, demokratları, özgürlükten ve adaletten yana olanları için artık kaybedilecek bir dakika bile yok. Farklarımızı değil, ortaklıklarımızı öne çıkartarak yan yana gelmekten başka şansımız yok. Elbette bunu bizler bu tarihsel momentte başaramazsak bizden sonra birileri mutlaka başaracak. Ama halklarımızın ödeyeceği bedeller artmış olacak. Buna hakkımız yok, tarihin önümüze koyduğu görevi ne pahasına olursa olsun yerine getirmek için bir yol bulmalıyız. Ya da bir yol açmalıyız. Önümüzü açan büyük devrimcilerin deneyimlerinden, cüretlerinden öğrenerek ilerlemeliyiz. Yakın zamanda Castro'yu uğurladık. Onlar bir diktatörü devirip halklarına devrimi armağan ettiklerinde bunu başardılar. Bugün kanla beslenen bu diktatör, bölge politikasında sıkışmış, ekonomik krizle sarsılmış, onu iktidar koltuğuna taşıyan dış desteklerini tamamen kaybetmiş, memleketin %50'si için nefretle anılır hale gelmişken başarma konusundaki tek engelimiz olsa olsa kendimize ve birbirimize yeterince güvenmememiz olur.

Elbette teslim olmadık ve olmayacağız, elbette mücadele etmiyor değiliz. Ama bu yeterli değil. Daha yaratıcı taktiklere, daha sıkı yan yana durmaya ihtiyaç var. Bunu başarabildiğimiz her somut durumda umut kıvılcımlarını ateşliyoruz. Kartal mitingi böyleydi, tecavüz yasasına karşı yan yana geldiğimizde böyleydi, kadınlar 25 Kasım'ı direniş rengine boyadığında böyleydi… Bu örnekler döşememiz gereken yolun ipuçlarını yeterince gösteriyor. Mütemadiyen kararlı ve yaratıcı bir biçimde kitle hareketinin gelişebileceği kanallar açmalıyız.

"Gün bu siyasi darbeye karşı daha fazla bir araya gelme, güçlerimizi birleştirme günüdür. Diyarbakır düşerse İzmir de düşer, Hakkari düşerse Çanakkale de düşer." Bu sözler, HDP İl eş başkanı Doğan Erbaş'ın Kartal mitingi konuşmasında yer alıyordu. Erbaş, birliktelik ihtiyacına vurgu yaparken Kürt coğrafyası ile Batı'nın kader ortaklığının altını çiziyor. Diktatörün hedefi olan Kürt direnişinin, ortak bir geleceğimizin mümkün olması için yürütülen bir mücadele olarak sahiplenilmesi ihtiyacına da bir vurgu bu aynı zamanda. Nitekim, aynı mitingde Birleşik Haziran Hareketi Yürütmesinden Erkan Baş: "Ülkenin yarısı kan gölüne çevrilmiş, Kürt halkı üzerinde baskı, şiddet ve terör sürerken ülkenin Batı'sında tek bir insan bile özgür olamaz, mutlu yaşayamaz. Diyarbakır, Şırnak kan gölüne dönerken İstanbul'da, İzmir'de sessiz kalamayız." diyordu. Yan yana duruşumuzun en zorlu ama en kritik noktası burasıdır. Halklarımıza, bir kıyım politikası olan "çöktürme" planına karşı barışı sahiplenmenin en az laikliği sahiplenmek, işimizi ekmeğimizi sahiplenmek kadar önemli olduğunu; Kürt direnişi ile yan yana, omuz omuza durmak gerektiğini anlatmanın yollarını bulmalıyız. Zihinlerdeki "Kürt korkusu" bariyerini aştığımızda bir büyük cephede yan yana gelmemiz çok daha kolay olacaktır.

Ortak çabalarımızın sonucu olarak kurulan merkezi güç birlikleri henüz zayıf ve parçalı. Rollerinin ne olabileceği konusunda henüz bir netleşme yok. Bu girişimlerin bütünlüklü bir antifaşist cepheye dönüşmesi için hem yerel hem merkezi düzeyde yoğun ve yaratıcı çabaya ihtiyaç var. Bütün sorunları, bütün mücadele alanlarını kapsayacak bir perspektifle bir araya gelmeliyiz. AKP/Saray iktidarının hedeflediği rejimin giriş kapısı niteliğindeki OHAL'e karşı, bulunduğumuz her yerde ortak mücadeleyi örgütlemeliyiz. Evler, okullar, işyerleri, mahalleler bu konuda ortak mücadele alanlarına dönüştürülmeli. Bu süreçte her birimizin emeği, mücadelesi, umudu, direnci önemli. Hiç kimseden vazgeçmemeliyiz. Kitlelerde "bu adam gitmez" ruh halinin de "şu süreç geçene kadar görünmez olayım" yaklaşımının da egemen olmasına, kalıcılaşmasına izin vermemeliyiz. Bunları yapabildiğimiz oranda "Biz Kazanacağız!.."

TÜRKİYE EKONOMİSİ NEREYE?

ÇINAR ENGİN

Türkiye, 15 Temmuz sonrasında önemli politik krizler yaşadı. Aslında hissedilen ekonomik bunalım biraz da bu politik krizin ve yönetilememe halinin bir sonucu. FETÖ operasyonları ve el koymalar, AB ile restleşme, Kürt coğrafyası başta olmak üzere Ortadoğu bataklığında savaş ve bunlar için yapılan harcamalar, neoliberalizmin emek sömürü politikaları Türkiye ekonomisini bir krizin eşiğine getirmiş durumda.

Dışarıdan yabancı sermaye girişi ve spekülasyonla dönen ekonomilerde yabancı sermaye çıkış eğilimine girdiğinde, ülke içerisinde döviz kurları artış eğilimine girer, yerel para birimi değersizleşir, iç talep azalmaya başlar, enflasyon ve işsizlik de artış eğilimine girer. Veriler Ocak-Eylül 2016'da yabancı sermaye girişlerinin bir önceki yıla göre 3,4 milyar dolar (%11 oranında) gerilediğini gösteriyor. Sadece Eylül'e bakarsak, durum ciddileşmiş; 2,7 milyar dolarlık net yabancı sermaye çıkışı gerçekleşmiştir. Trump'ın kazanmasından bu yana ise yabancı sermaye çıkışı 1 milyar dolar civarında ve bu eğilim önümüzdeki günlerde de sürecektir. FED'in Aralık'ta faizi oranlarını yukarı çekmesi ve Trump'ın Ocak ayında görevi devralmasıyla yapacağı ekonomik hamleler bu eğilimi daha da hızlandıracaktır.

2008-2009 krizinin Türkiye'sine bakılırsa, Ekim 2008-Ekim 2009 arasında ekonomiden 10,9 milyar dolar tutarında net yabancı sermaye çıkmış, ekonomi %7,9 oranında küçülmüştü. Günümüzde bu sermaye çıkışını telafi edebilecek araçların etkin olmadığını ve ekonominin 2008'e göre daha da kırılgan hale geldiğini düşündüğümüzde yeni bir krizin önümüzde durduğunu görmekteyiz. Krizin ana göstergesi döviz fiyatları son iki ay içinde %15 yükseldi. Türk lirasına ilişkin 2017 yılının ilk ayı için yapılan tahminler TL'nin dolar karşısında 3,55 seviyesine kadar gerileyeceğini öngörüyor. Bu ise pazar sepetine artık daha az ürün atmamız, ödeyeceğimiz faturaların yükselmesi anlamına geliyor.

Dış kırılganlık açısından yükselen ekonomilerde Brezilya'nın ardından ikinci sırayı Türkiye çekiyor. Burada özellikle cari açık ve dış borç sorunu etkili. Türkiye'nin 420 milyarlık dış borcu var, döviz fiyatındaki her artış, bu borcun da artması demektir ve bu da firmaları zarara uğratır. Üstelik bu borçların yarısı 12 ay vadeli borçlar, yani maliyeti ne olursa olsun önümüzdeki 1 yıl içerisinde bu paranın bulunması lazım, mega projeler ya da Arap coğrafyasından gelen dolarlarla bu borç kapanacak gibi görünmüyor.

Ekonominin küçülmesi, cari açık ile dış borçların artması ve sermaye hareketlerindeki çıkış eğilimi Türkiye ekonomisini yönetilebilir olmaktan çıkarıyor. Bu yönetememe halinin krize dönüşmemesi için AKP'nin iki seçeneği var: Ya dışarıda yatırım yapan yerli burjuvazi Türkiye'ye geri dönecek ya da ülkeye kayıt dışı para girişi yapılacak. Yani yeni yeni Rıza Sarrafların ortaya çıkma durumu olabilir. 2008-2009 krizinin on üç ayı boyunca 11,7 milyar dolar tutarında kayıt dışı para girişi gerçekleşmiş; bu akım, yabancı sermaye çıkışlarını aşmıştır. Yakın tarihe bakalım: Ocak-Eylül 2015'te karanlık para girişleri (12,7 milyar dolar), cari açığın yarısından fazlasını kapatmıştır. 12 ay sonra ise bu "esrarengiz" kaynak (5,5 milyar dolar), rezerv artışlarını karşılayacak boyuta ulaşmıştır. Erdoğan'ın Batı'ya ve uluslararası finans kapitale meydan okuması, belki de bu karanlık dış destek beklentilerine, güvencelerine dayanmaktadır.

Ayrıca Türkiye'de de siyasi ortamın bu derece gerilimli olması, Erdoğan'ın "AB'ye muhtaç değiliz, neden Şanghay beşlisine katılmayalım", AP kararlarına yönelik tutumu, Türkiye'yi yabancı yatırımcı için "güvenilir liman" olmaktan çıkarıyor. Zaten Türkiye'de bu derece bir ekonomik eksen kaymasını kaldırabilecek durumda değil. Türkiye toplam ihracatının yarıya yakınını AB ülkelerine yapıyor. Bu kanalın kesilmesi, hem dışarıdan döviz girişini zorlaştırmayı ve bunun yaratacağı dolaylı sonuçları göze almak demektir. Diğer yandan böyle bir hamlenin NATO, ABD ve AB ile ilişkiler gibi askeri ve siyasi anlamda daha gerilimli boyutları da olacaktır.

***

TÜİK Ağustos ayı işsizlik rakamlarını açıkladı. Buna göre, Türkiye'de işsizlik oranı Ağustos'ta %11,3 oldu. Yani resmi olarak 3,5 milyon kişi işsiz durumda. Genç nüfusta ise bu oran %19,5'e yükselmiş. DİSK-AR'ın araştırmalarında geniş tanımlı işsizlik verilerine göre işsiz sayısı 6,5 milyonu buluyor. Sanayi üretiminin düşmüş olması da cabası. Üstelik işsizlik oranları geçtiğimiz Nisan ayından bu yana sürekli artış gösteriyor. Önümüzdeki aylarda da aksi yönde bir hareket beklenmiyor. İstihdam her geçen gün düşüyor, insanların birikim yapması bir yana ihtiyaçlarını karşılayabilmesi için gerekli koşullar giderek ortadan kalkıyor. Kiradan, ekmeğe, elektriğe, suya her kaleme zam beklenirken, asgari ücretin ise yeni yılda en fazla 100 TL artması bekleniyor. Bu durum kendini ilk olarak ÖTV artışlarında gösterdi bile. Dövizin daha da yükseleceği beklentisiyle esnaflar ürünleri raflardan çekiyor. Stokçuluk yeniden gündemde. Döviz fiyatlarının yükselmesi patronlar için maliyet unsuru iken bizler bunun sonucunu hem fiyat artışı hem de güvencesiz göçmen işçiliğin artışı olarak göreceğiz. Ekonomik kriz dönemlerinde yükselen ırkçı söylemler dillendirilmeye, sosyal medyada #SuriyelilerSınırDışı-Edilsin kampanyaları yapılmaya başlandı bile. Diğer yandan İSİG verilerine göre 2016 Türkiye'sinin ilk on ayında bin altı yüze yakın işçi hayatını kaybetti, hayatını kaybedenlerin yüze yakını ise göçmen işçiler. Bizler, sınıfsal konumlanışların bu kadar gün yüzüne çıktığı dönemde bunalım halinden açığa çıkan öfkeye ırkçılığın değil sınıfsal hareketin rengini vermeyi ve onu örgütlemeyi, politikleştirmeyi başarmak zorundayız. Türkiye ekonomisinin bunalım hali bize bu olanakları sunuyor.

TECAVÜZ YASASINI GERİ ÇEKİNCE GÜNAHLARINIZ AFFOLMADI!

ELİF IRMAK

Kadınlar ve toplum olarak insanlık sınırlarını zorlayan böyle bir önergeyle karşı karşıya kalmak sanırım bugünlere özgü. AKP eliyle Meclis'e taşınan bu önerge aslında biz kadınlar için şaşırtıcı da olmadı. AKP'nin mayasında var çünkü. Kadınlar ve çocuklar, bu erkek egemen, cinsiyetçi anlayış sürdükçe maalesef her zaman risk altında.

Bahsi geçen önerge 17 Kasım 2016 Perşembe gecesi, AKP İstanbul Milletvekili Mehmet Muş, İstanbul Milletvekili Halis Dalkılıç, Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker, Kırıkkale Milletvekili Ramazan Can, Hatay Milletvekili Hacı Bayram Türkoğlu ve Osmaniye Milletvekili Mücahit Durmuşoğlu tarafından yangından mal kaçırırcasına Meclis'e sunuldu. Bu önerge 16 Kasım 2016 tarihine kadar çocuklara karşı işlenen cinsel istismar suçlarında failin mağdurla evlenmesi durumunda cezanın önce askıya alınması, zamanaşımından sonra da affedilmesini öngörüyordu.

Kısaca bu önergeye göre;

1. Cinsel ilişkiye rıza yaşının 15'ten 12'ye indirilmesi anlamına gelecek 103. madde değişikliği, süren ceza davalarındaki ve bundan sonra gerçekleşecek istismarlardaki failleri korumaya hizmet ediyor.

2. Cinsel istismar faillerine geriye dönük ceza affı getiriliyor. Önerge geçmiş cinsel suçları aklayarak, çocuk istismarcılarını affetmeyi hedefliyor.

3. Bundan böyle Türkiye'de kız çocuklarının 12 yaşından itibaren cinsel saldırıya ve zorla evlilik şiddetine maruz bırakılmasının "yasal zemini" hazırlanıyor.

Bu önergenin ortaya koyduğu şeylere bakalım. Birincisi tecavüz suç olarak görülmemiştir. Son derece sıradan bir konu olarak, "bir kereden bir şey olmaz" diyenler tarafından her türlü kafa karıştırma yolu da yaratılarak toplumun önüne konmuştur. Tecavüzü sıradan bir cinsel faaliyet olarak görenler, çocuklara yöneldiğinde de cinsel istismar kavramını da bolca ve bilhassa kullanarak, tecavüzü meşrulaştırmayı, normalleştirmeyi ve masumlaştırmayı neredeyse amaçlamışlardır.

Toplumda kanayan bir yara, bir dram olarak gece yarıları akıllara dert edilmesi gereken şeyin tecavüzcüleri korumak, aklamak değil, tecavüzcülerin yargılanması olması gerektiğini söylüyoruz. Biz kadınlar için varlık yokluk meselesi olan taciz, tecavüz, kadına yönelik şiddetle biz elbette mücadele etmeye devam edeceğiz ancak illa bir önergeyle düzenleme yapmak istiyorsanız erkek yargı ve erkek yasaları değiştirin.

Kesinkes Hükümete Geri Adım Attıran Kadın Mücadelesidir!

İlk gündeme düştüğü andan itibaren toplumda infial yaratan bu önergeye karşı ilk tepkiyi biz kadınlar ördük. "Tecavüz meşrulaştırılamaz" diyerek Türkiye'nin dört bir yanından ses verdik. İlk karşı koyuşlarda pek çok ilde kadın arkadaşımız baskı, gözaltı ve şiddete maruz kaldı. Ancak kararlılık ortaya koyarak sokağa çıkmanın neredeyse imkânsızlaştığı bugünlerde hükümete geri adım attırana kadar her türlü baskılara direndik ve mücadele ettik. Bu mücadele sonunda görüyoruz ve açıkça sahiplenebiliriz. Hükümete geri adım attıran ve önergenin komisyona çekilmesini sağlayan kadın direnişi ve mücadelesi oldu. Bununla birlikte herkes bilmelidir ki kadınlar "ilk kez" bu kazanımla güçlerinin farkına varmış da değiller. 8 Martlardan, 25 Kasımlara kadın mücadelesi tarihi bu bilinçle yoğrularak kendini geleceğe taşımaktadır. Kadın dayanışmasının öğrettiği her gün, her mücadele, değiştirme gücümüzü ortaya koyuyor zaten. Onun için iddialıyız. Onun için kazanacağız.

Bu önergeyi de niyetten bağımsız değerlendirmeyeceğiz. Tecavüzün meşrulaştırılmasına izin vermeyecek, evlilik yoluyla tecavüzcülerin aklanmasının önünde barikat olduk, olacağız.

Şimdi yasa geri çekildi ancak bizler "Geri çekmek yetmez iptal edilsin" diyerek sözümüzü büyütüyoruz. Ve bu teklif sonsuza kadar ortadan kaybolmadan bu konudaki mücadelemizden geri adım atmayacağız.

Ayrıca ve çok önemli bir durum olarak bu yasa geri çekildiği için kimse günahlarından arınmadı, bu günahlar af olmadı. Her bir çocuktan tek tek af dilemesi gerekenler, kadınların ve çocukların vicdanları ve mücadeleleri karşısında duramayacaklar.

Bitirirken...

"Gündem Değiştirme" Değil Kadın Mücadelesini Yok Sayma

Uzun süredir kadınları ve çocukları ilgilendiren konular gündeme düştüğünde ve mücadeleye dönüştüğünde bu bir çeşit ve salt "gündem değiştirme" çabası olarak ele alınıyor. Bu biçimdeki sekter düşüncelere de bir cevap vermek gerekiyor. Birincisi AKP'nin şakası yok! Bu gerçeği 14 yıllık iktidarında yaşaya yaşaya öğrendik. Bu iktidar devam ederken, kadınlar ve çocuklar için nelerin felakete dönüştüğünü ve kazanımlarımızın nasıl da elimizden alınmak istendiğini bu yazının konusu olarak olmasa da her fırsatta yazmaya ve anlatmaya devam edeceğiz. Elbette doların 4 liraya tırmandığı, ardı ardına ekonomi toplantılarının yapıldığı, Şirvan'da maden işçilerinin hala göçük altında olduğu koşullarda "gündem değiştirme" fikrinin bir zemini elbette var. Ancak her fırsatta "Bu bir gündem saptırma hareketi, bu bir algı operasyonu, kadınlar da hemen tuzağa düşüyor" türündeki kadın kazanımlarını görmek istemeyen bu düşüncelere, kadın mücadelesini ve emeğini görmezden gelen erkek egemen anlayışın kaynaklık ettiğini düşünüyorum. Onun için diyorum ki iktidarın açtığı her yarığı ayrı ayrı ele almak lazım. Ve tekrar ediyorum AKP'nin mayasında kadın düşmanlığı var ve şakası yok!

KATİLLERİ TANIYORUZ!

"Sarayınız Yansın Kül Olsun"

TÜLAY YILDIZ

Katliamda kardeşini kaybeden bir arkadaşımızın isyanı: "Tiyatro oynanıyor... Ciğerim yandı, kardeşim öldü. İçeride bir tiyatro oynanıyor. Dayanamadım ben. Sarayınız yansın, kül olsun!"

Türkiye tarihinin en kanlı katliamı 10 Ekim Ankara katliamının ilk duruşması 7-11 Kasım arasında Ankara 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görüldü. Duruşma 5 gün sürdü. Ve duruşmayı izleyenler; yakınlarını kaybeden aileler, katliamı yaşayıp tesadüfler sonucunda hayatta kalanlar, katliamdan yaralı kurtulanlar, mitinge gelen avukat, doktor, öğretmen arkadaşlar hepimiz orada katillerle göz göze gelmenin öfkesini, acısını yaşadık. 10 Ekim sabahı geldi gözümün önüne zaman zaman. Bütün acılara rağmen öfkelerimizi örgütleyip salonda büyük bir özveriyle davanın takipçisi olduk. Herkes bilincindeydi olanların; sanığından failine, ailelerden avukatlara kadar. Çok açık ve netti her şey bütün inkârlara yalanlara ve reddedilmesine rağmen. Tiyatro oynandı 5 gün boyunca farkındaydı herkes. Bizim onurlu avukatlarımız yazılan tiyatro tekstine itiraz ettiler. Tiyatro tekstini yani iddianameyi yazan savcı 100 canımızı yitirdiğimiz ve göz göre göre gelen bir katliamı 120 sayfalık bir kâğıt parçasına sığdırmış. Avukatlarımız defalarca tehdit edildi o salonda. Pişkince konuşmalar yapıldı 'sanıklar' tarafından.

Bu ülkede gerçek adaletin sağlanacağı yerlerin elbette ki sokak olduğunun bilinciyle yazıyorum. Beton yığını olan saraylarından ve adaletlerinden bir medet umduğumdan demiyorum, sakın ola ki yanlış anlaşılmasın. Yaşadığımız katliamın savcılık makamınca hazırlanan iddianamenin hangi zihniyetle ve siyasi bir anlayışla yazıldığını bilelim, görelim, tanıyalım, unutmayalım diye. Gerçeklerin sümen altı edildiği, yaşadığımız katliama zemin hazırlayan devlet yetkililerinin örneğin '400 vekili verin bu iş huzur içinde çözülsün', 'Katliamdan sonra oylarımız arttı' diyen dönemin başbakanının, ülkeyi IŞİD gibi katliamcı bir örgütün üssü haline getiren siyasi iktidarın sorumluluğunun yer almadığı, katliam sonrasında bizlere gaz atan, panzerle üzerimizden geçen polislerin, miting saatinde tertip komitesinin bilgisi olmadan değişiklik yapan Ankara Emniyet Müdürlüğü'nün, MİT'in, İçişleri Bakanlığı'nın, miting günü önceden istihbarat gelmesine rağmen, istihbaratları bildiği halde bu önlemleri bilerek isteyerek almayanların isminin geçmediği bir iddianamenin kime hizmet ettiği bizim tarafımızdan açıktır. Ki bunlar 'sanıklar' tarafından bile ifade edilebildi kimi zaman açıkça kimi zaman üstü kapalı şekillerde.

Avukatlarımızın çapraz soruları üzerine IŞİD çeteci örgütün yakalanan üyelerinin savunmalarında katliama zemin hazırlayanları net gördük. Katillerden Yakup Şahin yakalandıklarında polisler tarafından "elinize sağlık" dendiğini hatta selfie fotoğraf çektiklerini söyledi. İnsani Yardım Vakfı'nın (İHH) araçlarıyla, vakfın kimlikleriyle Suriye'ye girdiklerini, MİT'çilerle sürekli temas halinde olduklarını, IŞİD'in içerisinde MİT'çilerin olduğunu, hatta Gaziantep Emniyet Müdürlüğü'yle sürekli görüştüklerini, 10 Ekim Katliamı için hazırlayacakları bomba için amonyum nitratı Bilecik'ten alıp Nizip'e IŞİD'in hücre evine taşırken polis çevirmesi olmasına rağmen durdurulmadıklarını ifade ettiler. Türkiye'de üsleri olan Gaziantep'te ellerini kollarını sallayarak gezdiklerini, "Genç Muvahhitler ve Vahdet Vakfı" gibi yapıların içerisinde çeşitli dini eğitim aldıklarını ifade ettiler.

Duruşmanın bir diğer kısmında 5 Haziran HDP'nin Diyarbakır'daki seçim mitingindeki katliam, yine HDP'nin Adana ve Mersin il örgütlerine yapılan saldırı, 2 Temmuz Suruç katliamı ve 10 Ekim Ankara katliamının birbiriyle bağlantılı olduğunu bir kez daha teyit etmiş olduk. IŞİD'in Gaziantep emiri Yunus Durmaz bütün bu katliamları bizzat planlayanlardan. Güya 'Abdüllatif Efe' kod adlı Yunus Durmaz 19 Mayıs'ta yapılan bir operasyonda üzerindeki bombalı yeleği patlatarak öldü. Basına servis edilen bilgi bundan ibaret. Operasyona dair bir görüntü, fotoğraf yok. Operasyonda bir tek polis dahi yaşamını yitirmemiş. Kardeşi olan Hacı Ali Durmaz duruşmada abisinin polisleri çok sevdiğini "milliyetçi bir insan" olduğunu o yüzden polislere zarar vermek istemediği için kendisini evin çatısında patlattığını ifade etti. Aynı zamanda ailecek IŞİD'li olduklarını; annesinin, yengelerinin ve diğer kardeşlerinin Suriye'de IŞİD'de olduklarını söyledi. Sadece Hacı Ali Durmaz kabul etti IŞİD üyesi olduğunu. Hatta avukatın "100 insan öldü sence bu yeterli mi?" sorusuna önce "hayır" diye cevap verdi ve insan öldürmediğini, buna karşı olduğunu, olaydan haberi olmadığı demek istediğini söyledi.

Yunus Durmaz aynı zamanda 10 Ekim duruşmasının dosyadaki 'sanıklarından'. Bu zamanda kadar yaklaşık 6 'sanık' kendisini duruşmadan önce bir şekilde patlattı ya da söylenen bu. Çünkü IŞİD üyelerinden bir tanesi duruşmada gerçekleri söyleyebileceğini ama IŞİD'den korktuğunu ailesinin ve kendisinin güvenliği alınırsa Yunus Durmaz hakkındaki gerçekleri ve Gaziantep'te neler olduğunu anlatabileceğini ifade etti.

5 günlük duruşmada neler yaşandı en kısa ve öz haliyle yazmaya çalıştım. "Katileri Tanıyoruz!" demek için o betondan 'adalet' saraylarını direniş alanlarına çevirmeliyiz. Ya adaleti sağlamalıyız ya da onların kıyameti olmalıyız. 10 Ekim katliamının duruşmasına güçlü ses vermeliyiz. Yakınlarını kaybeden ailelerin yanında durarak güç vermeliyiz birbirimize. Bir sonraki duruşma 6-10 Şubat tarihleri arasında gerçekleştirilecek. Hep birlikte orada olalım. Dayanışma ve birbirimize el vererek yıkacağız sarayları. 100 güzel canımızı güneşe uğurladık. Anıları önümüze ışık tutuyor. Acımız kadar öfkemiz de büyüyor. Görüyorlar bunu. Ayak seslerimiz geliyor hissediyorum.

SİSTEMİN PROJESİNE KARŞI KENDİ PROJEMİZ

AKP'nin hoyratça saldırdığı alanlardan biri hiç kuşku yok ki eğitim alanıdır. Tabi ki en başarısız olduğu alanlardan biri olarak da eğitim durmaktadır. Avrasya Anket'in son yaptığı araştırmaya göre AKP'nin eğitim alanında yaptıkları %65 oranında başarısız olarak görülüyor. Eğitim sistemini yapboz tahtasına çevirdikleri için kendi kafalarındaki şekle de sokamadılar, ama kafalarının bir köşesinde olmazsa olmaz olan bu alanın değişikliğe uğratılması vardır.

Peki bu neden bu kadar önemli?

Neo-liberal politikaların hedefinde eğitim alanının özelleştirilmesi de yer almaktadır. Bu alanın özelleştirilmesiyle amaçlanan, öğrenciyi öğrenci olmaktan çıkarıp, zenginlerin avuçlarını kaşındıran birer müşteri haline dönüştürmektir. Okula her giren öğrenciden alacakları her kuruş, milyonlarla çarpınca zenginlerin gözlerini parlatan birer müşteri oluyoruz. Bu eğitim alanına saldırının sadece bir parçası, bu saldırının altında daha derin olarak konuşmak istediğim konu "kendi nesillerini yaratma" meselesidir. Türkiye'nin yeni bir vücut bulmaya çalıştığı bir dönemde bu konuyu ele almak önemlidir. Yeni kurulan her sistem, kendi eğitimini, kendi kültürünü de vermek durumundadır. Türkiye'de cumhuriyetin ilanı ile ilk yapılan işlerden biri eğitim alanında değişikliklere giderek, kendi neslini yaratmak olmuştur. Alfabe değişmiş, M. Kemal başöğretmen olmuştur. Alfabe değiştirilerek yeni bir tarih başlangıcı ilan edilerek, eskileri unutturma, sıfırdan başlama, milat olarak algılatılmıştır. İslamcılık, Osmanlıcılık tartışılmış, Türkçülükte mutabık kalınmıştır.

Saray 15 Temmuz itibari ile kendi tarihini yazmanın derdinde. Okullar açılırken 15 Temmuz hakkında konuşmalar yapıldı, gençlere bu konu hakkında kompozisyon ödevleri verildi. Yolda, metroda, otobüste 15 Temmuz teması üzerine resimler veya yazılar görmekteyiz. Saray burada kendi hegemonik gücünü kurmaya çalışırken, kendine ait tarih, kendisi gibi düşünen gençler yaratma, eskiyi silme, yeni bir toplumu biat ettirme derdindedir.

AKP'nin proje okulu adı altında yapmaya çalıştığı kafasındaki neslin okullarını yaratmak, dışındakileri tasfiye etmektir. Proje eğer dindar nesil yaratmaksa, dindar nesil yaratılmak istenen Ensar Vakıflarından, imam hatiplerden gelen taciz ve tecavüz haberlerini okumuşsunuzdur. Bunların kafasındaki okullardan dindar bir nesil bile çıkması şüphelidir. Buradan ancak, çürümüş ve yozlaşmış bir gençlik ve toplum çıkar.

Aslında bu sistemin ne halt olduğunu iyi biliyoruz. Bu durumla mücadele ederken bizim alternatiflerimizi gençler arasında ne kadar örgütleyebildiğimiz; parasız, bilimsel, anadilde eğitim anlayışımızı nasıl vücut buldurduğumuz önemlidir. Neo-liberal ve dindar nesil adı altındaki projelere karşı kendi projelerimizi nasıl örgütlediğimiz önemlidir. Sisteme dönük eleştirilerimizi yapacağız, sistemin nasıl çalıştığına onlardan daha iyi hakim olacağız, çarkın nasıl döndüğünün bilincinde olacağız ki örgütlenmede gençlerle bunun dövüşünü verebilelim. Asıl bunun yanında önemli olan kendi projemizi anlatabilmemiz, uygulayabilmemizdir. Onların yozlaşmış, çürümüş kültürüne karşı, sosyalist, insanı ve emeği öne alan değerleri kurabilmemiz, bu değerleri örgütleyebilmemiz önemli. AKP kendi tabanının bulunduğu alanlarda, sadece okullarda değil her yerde kendi düşüncelerini, kültürlerini nesilden nesile durmadan üretiyorlar. Bizler de Liseli Direnişçi Gençlik olarak kendi yaşam anlayışımızdan tutun da eğitim anlayışımıza kadar kendi düşüncelerimizi, kendi kültürümüzü üretmek durumundayız. Liseli Direnişçi Gençlik olarak lise ve eğitim çalıştayları yapıp, gençlerin kafasındaki eğitimi anlayıp, yeni modeller üreterek alanlarımızda bunu pratik olarak uygulayabiliriz. Alternatif eğitim anlayışımızı hem pratikte uygulamaya çalışırken, kampanya ile bunun çalışmalarını yapıp, propagandasını yaparak bu eğitim sisteminden yaka silken gençleri alternatif yaşam anlayışımıza örgütleyebiliriz. Bunları yapmak için sabırlı olmak önemli, ama inatçı olmak daha önemli.

Dönemin özgünlüğünden dolayı eskiye dair ne varsa tartışmaya açılmıştır, bu çatlağı fırsat bilerek bizler de buralardan sızmalıyız. Süreç saldırıların arttığı bir dönem, çünkü tarihinin en zayıf ve yalnız Türkiye devletinden bahsediyoruz. Bizlerin bu açıdan daha fazla enerji ile örgütlenmemizi arttırmamız gerekir. Bu örgütlenmemizi salt ajitasyonlarla inşa edemeyiz, hayalimizdeki eğitim anlayışını bir yandan kurarak ilerlemeliyiz. Bizler kendi projemizi hayata geçirmekten sorumluyuz. AKP'nin çürümüş projelerine karşı, kendi projelerimizi öne atarak bunun kavgasını vermeliyiz. Bunun üzerinden örgütlenmemizi derinleştirerek, eğitim alanında kendi alanımızı açmalıyız.

Liseler, sokaklar, gelecek bizimdir.

YENİ DÜNYA

MEHMET YILMAZER

Trump'ın seçilmesi 2008 krizinden beri merkez ülkelerde yükselen gerilimin seviyesinin kapitalizmin bugünkü Kabesi Amerika'dan ilan edilmesi oldu. Aslında epeydir bir birikim yaşanıyordu, ancak bunun Washington'dan ilan edilmesinin anlamı çok başkadır. Dünyanın en büyük ve en silahlı ekonomisi onun genel gidişini etkiler, ona yeni bir yön verir. Elbette Amerika, 1990'lardaki gibi artık bir "süper güç" değil, ancak hala "dünya düzeninin" gidişini etkileyebilir. Bu nedenle Trump'ın seçimi önce bir paniğe neden oldu, şimdi artık dünyanın diğer aktörleri neyin gelmekte olduğunu öngörmeye çalışıyorlar.

"Yeni dünya düzeni" bitti mi? Bir başkasına mı yolculuk başladı? Neoliberalizm ve küreselleşeme ile anılan "yeni dünya düzeni" yakında otuz yılını dolduracak. Bir dünya düzeninin eskimesi için bu zaman aralığı yeterli midir? Elbette böyle bir zaman kuralı yok! Fakat yakın tarihe baktığımızda refah devletleri olarak anılan ve Keynes ekonomisiyle damgalanan yıllar da yaklaşık otuz yıl sürmüştü. Hatta dünyanın büyük emperyalist merkezler tarafından paylaşım dönemi de, en yoğun yıllarını dikkate alırsak, kırk yıl sürmüştü.

Bunlar özünde kapitalizmin sermaye birikim yollarının gelişip, bir noktada tıkamasının hikayeleridir. Bir sermaye birikim yolundan diğerine geçilirken "dünya düzeni" de değişir. Hatta değişim kelimesi bazen hafif kalır, topyekün savaşlarla dünya bir cehenneme dönebilir. Şimdi bir değişimden söz ediliyorsa, bu gidişin bir yanında dünyanın yeniden bir cehenneme dönüşme olasılığı da vardır.

Zaman aralıkları kesin bir ölçü olmasa da önemlidir. Kapitalizm çok hareketli ve kendini sürekli yenileyen bir sistem olduğu için; otuz yıl onun tuttuğu bir yolun eskimesi için yeterlidir. Fakat elimizde daha güvenli bir başka ölçü birimi de var: Büyük bunalımlar! Yakın tarihte sermaye birikim düzeninin değişmesine neden olan iki önemli bunalım vardır. İlki 1929 büyük bunalımıdır. Klasik sömürgecilik döneminin tıkanışının işaretlerini vermişti. Büyük bunalım kapitalizmi "İkinci Paylaşım Savaşı'na" götürdü. Bunalımdan ancak büyük savaş yıkımıyla çıkılabildi. Savaş sona erdiğinde hem dünyada yeni bir düzen ortaya çıkmıştı; hem de kapitalizm o zamana kadar tarihinde olmayan yeni bir ekonomik-sosyal düzene girmişti. Sosyalist sistemin olduğu bir dünyada kapitalizm de refah devletleri kurmak zorunda kaldı.

Kapitalist düzenle ilgili olmadık hayallerin kurulmasına neden olan bu "altın çağ" bir otuz yıl sonra 1970'lerin ortasında ünlü "petrol krizi" ile yeniden kabusa dönüşmeye başladı. Son otuz yıldır içinde yaşadığımız "yeni dünya düzeni"nin ilk temelleri bu bunalım yıllarında atılmıştır. Beş altı yıllık bir geçiş sürecinden sonra Amerika'da Reagan, İngiltere'de Thatcher'in iktidara gelmesi ile yeni dünya düzenine girilmiş oldu. İsmi Berlin Duvarı'nın yıkılmasından sonra konulsa da yeni dünya düzeni 1980'li yılların ortalarında yaşanmaya başlanmıştı. 90'lı yıllar ve iki binlerin ilk başlarında küreselleşme en coşkulu koşusunu yaptı. Irak bataklığına saplanmasıyla yeni dünya düzeni tırısa geçti; 2008 bunalımı ile yeni dünya düzeni için bitiş çanları çalmaya başlamıştı. Bu bitişin herkesin gözüne batmasını sağlayan Brexit ve ardından Trump'ın zaferi oldu.

2008 bunalımı otuz yıl civarında dolaşan zaman aralığı işaretinden daha güvenilirdir. Elbette düzenin ekonomist ve siyasetçileri, krizleri, genellikle yönetimlerin hataları olarak yorumlamaya yatkındırlar; 2008'de de farklı olmadı. Hatalar yapılmıştı, düzeltilebilirdi. Piyasaya helikopterle para yağdırıp son krizin 1929 bunalımı gibi ani ve çok sert etki yaratması engellenebilirdi. Öyle de oldu! Fakat aradan yıllar geçtikçe bunalımın çözümlenmediği, tersine derinleşmeye devam ettiği acı acı görüldü.

Son IMF raporuna göre dünyanın borcu 152 trilyon dolara çıktı ve bu borçların büyük bölümü özel sektöre aittir. 2000 yılında borçlar dünya ekonomisinin %200'ü kadardı; bu oran 2015 yılında %225'e ulaştı. Dünya gelirinin iki katından fazla borçludur ve bu borçların büyük bölümü kapitalist merkezlere aittir. 1980'lerin başlarındaki "üçüncü dünya ülkeleri borç krizinden" çok farklı bir tablodur bugün yaşanan. Bu kez iflasın eşiğinde olan, uçurumun kenarına gelmiş olan merkez ekonomileridir.

2008 bunalımını öncekilerden ayıran çok önemli bir farklılık vardır. Kapitalizmde 1980'lerden itibaren finansallaşmaya ve spekülasyona çok güçlü bir dönüş olduğu için son bunalım da bu yeni niteliğe göre yaşanmıştır. 1929 bunalımında birden para ortadan kalktığı ve ülkeler gümrük duvarlarını yükselttiği için kapitalist ekonomi ülke duvarlarının arkasında kalıp çöktü. 2008'de ne dünya para ve ticaret dolaşımını engelleyecek gümrük duvarları sorunu oldu; ne de paranın birden ortadan kalkması yaşandı, aksine piyasaya helikopterle para yağdırıldı. Böylece arabanın duvara büyük bir hızla çarpması engellendi, ancak ortaya başka, daha büyük bir sorun çıktı.

Kapitalizmin krizlerinin dinamiği, ekonominin değersizleşmiş, çürümüş olan unsurlarını ölüme terk etmesidir. Böylece çürümüş yanlarından kurtulan ekonomi temizlenmiş alanlara doğru kendini yenileyerek büyür. 2008'de "batamayacak kadar büyük" finans kurumlar para enjekte edilerek ayakta tutuldu. Dolayısıyla esasında çürümüş ve hatta ölmüş olan dev finans kurumları kendi çürük kokuları ve ortaya saçtıkları zehir ile yaşamaya devam ettiler, ediyorlar. Helikopterlerden atılan paraları da ahtapotun kolları gibi yeniden

DÜZENİ BİTTİ Mİ?

kendi gövdelerine indiriyorlar. Böylece kapitalizmin krizlerinin bir anlamda ona dirilme şansı tanıyan dinamiği finansallaşma ile felç edilmiş oldu. 1929 bunalımı yapılan "hatalardan" dolayı on yıl sürmüştü, 2008 krizi o hatalardan ders çıkartılarak fakat bu kez daha farklı hatalar yapılarak bunalımı yine süründürdü, uzattı. Kapitalizm on değilse bile sekiz yıldır krizde ve hala tünelin sonunda bir ışık görünmüyor. Ya da karanlık tünelde Trump gibi "canavarlar" ortaya çıkıp, kapitalistlerin yüreğini ağızına getiriyor.

Böylece Amerikan ekonomisi, bir eli morgdaki çürümüş dev finans kadavralarında; öteki eli son teknolojilerle ekonomiye bir hız kazandırmaya çalışan üretim alanında, bunalımdan çıkmaya çalışıyor. Çürümenin keskin zehri ile inmelenme derinleşecek midir; yoksa bir çırpınış şansı var mıdır?

Bu noktada Trump neyi temsil ediyor? Onun söyledikleri ve yapacakları arasında mutlaka bir açı farkı olacaktır. Amerikan ekonomisini otuz yıldır gittiği yoldan bir kaç yılda farklı bir yöne çevirmek neredeyse imkansızdır. Ancak bugüne kadarki politikalara tepki sürekli ve yeterince güçlü olmaya devam ederse elbette o zaman bir dönüş kaçınılmazdır. Trump bu yola çıkışı temsil ediyor.

Trump'ın en güçlü sloganı "önce Amerika, Amerika'yı yeniden büyük yapalım" oldu. Önceki yönetimlerin özellikle Ortadoğu'da yaptıklarından memnun değildir. Amerika'nın içini düzenlemekten yanadır.

İkinci öne çıkarttığı hedef "alt yapının yenilenmesidir." Bu kendi başına büyük bir hedeftir ve Amerika'nın buna acilen ihtiyacı vardır. Ancak işin büyük maliyeti ve uzun vadeli oluşu pragmatik Amerikan politikaları açısından uygulanabilme olasılığını azaltmaktadır.

Öte yandan, sermaye dolaşımında önemli etkileri olacak "dışarıya giden sermayeyi geri çağırma" hedefi büyük zorluklar ve hatta gerilimler yaratacak bir değişimdir. Bu yolda Trump ilk yapacağını açıkladı; Amerika TPP'den (Transpasifik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı) çekilecektir. Burada küreselleşmenin çok övdüğü "sanayisizleşme"ye bir tepki vardır. Sermayenin ülke dışına akması ile özellikle otomobil ve ona bağlı sanayilerin çökmesi ile Amerika'da terkedilmiş kent ve işyerlerinden "rust belt" (pas kuşağı) oluşmuştur. Buradan küreselleşmeye bir tepki yükselmektedir. Trump bu tepkiyi yakalamayı bildi.

Ayrıca siyasal ve sosyal alanda ırkçı, faşist açıklamalarının pratik politikada neye dönüşeceği "büyük Amerika" için önem taşıyor.

Bu söylenenler "yeni dünya düzeni" ile açık çelişki içindedir. Finans ve metaların kuralsız ya da en özgür biçimde dolaşımı neoliberalizmin en önemli hedefiydi ve büyük bir hızla uygulandı. Diğeri özelleştirmelerdi, böylece güçlü bir sermaye birikim alanı, daha doğrusu sermaye devir alanı yaratılmış oluyordu, bu rüzgar da dünyada güçlü bir şekilde esti. Öte yandan, bu yeni düzen Amerikan süper gücünün orkestra şefliğinde yürüyecekti. Öyle başladı, ancak öyle devam edemedi. ABD, Irak işgali ile bölgede bataklığa saplandı. Bunun bedeli farklı büyük güçlerin ortaya çıkması oldu. Rusya, Çin, Hindistan bunlardan en öne çıkanlardır.

Artık eğer olursa, Amerika yeniden "büyük" oluncaya kadar dünyada güçlü bir orkestra şefi yoktur. Bu gerçekten hareketle Trump, en azından bir dönem dünyaya liderlik yapmak ve onun yükünü taşımak gibi bir hedefe sahip değildir.

Yeni dünya düzenine veya küreselleşmeye tepkilerin el değiştirmesinin anlamı nedir? Bilindiği gibi hem 1929 bunalımı hem de 1973 petrol krizi sırasında işçi sınıfının tepkisi çok yüksek ve örgütlüydü. Bu örgütlü öfke egemen sınıfların soygun ve yağmalarına önemli sınırlar getirmişti. Ancak 1990 sonrası bir dönem güçlü anti küresel hareketler sahneye çıkmış, yeni dünya düzeninin soygununa karşı "başka bir dünya mümkün" parolasını yükseltmiştir. Fakat bu dalga zamanla erimiştir. Neoliberalizme karşı tepkiler Latin Amerika'dan Atina'ya, Madrid'e yayılmış olsa da küreselleşmenin yolunu kesecek güce ulaşamamıştır.

Bugün dünya ironik bir durum yaşıyor. Küreselleşmeye karşı yükselen öfke 21. yüzyıl sosyalizmi hedefine kadar yükselmiş, ancak kalıcı sonuçlar yaratamamıştır. Öte yandan, küreselleşmenin yarattığı yıkımın ortaya çıkardığı öfkeyi bir süredir ırkçı, demokrasi düşmanı ve ulusçu tepkiler biçiminde örgütleyen sağ bir politika yükselmektedir. Almanya, Fransa, İsviçre, İngiltere'de bu tepkiler epey zamandır ortadadır. Trump bu gidişe yeni bir ivme kazandırdı. Neoliberalizme karşı sol ve doğrudan demokrasi yanlısı tepkiler kalıcı mevziler kuramayıp, düş kırıklıkları yaratınca öfke Trump gibilerinin etki alanına aktı. Böyle siyasal kaymalar elbette yeni değildir; en güçlü ve korkunç olanı 1930'lu yıllarda yaşanmıştır. Bugün kaymalar o günlerdeki kadar güçlü ve radikal değildir. Ancak neoliberalizmin içinde bir patlayıcı madde olarak birikmeyi sürdürüyorlar.

"Yeni dünya düzeni" aslında bitti, ancak henüz yerini nasıl bir "düzen"in alacağı belli değil! Bir yanda krizlerle yıpranan finansallaşma, sermayenin üretim alanı dışında spekülasyonla çürümesi; öte yanda üretim alanlarının yeniden canlandırılması için zorlamalar, yaklaşan dünya düzenine esas rengini verecektir. Ancak bu gerilim finans derebeyleri ile onun tarlasında büyüyen ayrık otuna benzeyen Trump gibiler arasında yaşanırsa bunun dünyaya getireceği yeni bir şey olmayacaktır. Yüzde 1 ile yüzde 99 arasındaki gerilim yükselmeye devam edecektir.

Kıyamet de bu noktada kopacaktır. Dünya yoksulları Trump gibilere yedeklenip cehennemin yolunu mu açacaklar; yoksa 21. yüzyıl sosyalizmine yeni bir soluk mu verecekler? Anti küresel hareketin coşkulu öfkesinin üzerinden yirmi yıl geçti, yeni dünya düzeninin tükendiği bu yıllarda öfkeyi yeniden kuşanmanın zamanıdır.

Şirvan'da Maden Faciası

SİLAHLARIN GÖL

SERPİL KEMALBAY

Neoliberal sisteme hizmet için uygulanan baskı politikaları nedeniyle Türkiye'de işçilerin ne yaşam hakkı ne de ekonomik ve demokratik haklar için örgütlenme, sendikalaşma hakları güvence altındadır. Ucuz emek havuzu yaratabilmenin, üretim zorlamasını gerçekleştirebilmenin, iş güvenliği önlemlerinin en iyi bileni olan çalışanların sağlık ve güvenlik önlemleri konusundaki denetimini engellemenin yegane yolu çalışanların dayanışmasını ve örgütlenmesini önlemekten geçmektedir.

17 Kasım 2016 tarihinde Siirt'in Şirvan ilçesine bağlı Maden köyünde Ciner Gruba ait Park Elektrik AŞ tarafından işletilen bakır madeni sahasında 16 işçi göçük altında kalmış yaşanan maden faciasının ardından 10 işçinin cansız bedenine ulaşılırken, 6 işçi ise hala göçük altında.

Maden faciasının yaşandığı yere HDP Emek Komisyonu ve HDK Emek Meclisi üyeleri ile inceleme, gözlem ve dayanışma için gittik. Gözlemlerim bir rapor olarak da okunabilir.

Dünyanın en büyük maden kazalarından biri olan 301 madencinin yaşamını yitirdiği Soma işçi katliamının ardından böylesi facialarn gerçekleşmeye devam etmesi son derece düşündürücüdür. Daha acı olan ise, aynı şirkette, Ciner Grup'a bağlı Park Enerji AŞ'de bundan 5 yıl önce yine büyük bir maden faciası yaşanmış olmasına rağmen benzer suçun aynı şirket tarafından tekrar işlenebilmiş olmasıdır. 6 Şubat 2011 ve 10 Şubat 2011 tarihlerinde Park Enerji A.Ş.'nin Afşin-Elbistan Çellolar maden ocağında 11 madenci yaşamını yitirmişti. 9 madencinin bedeni ise hala maden sahasındaki göçük altındadır.

Ardı ardına yaşanan bu denli büyük işçi kıyımlarına rağmen iş cinayetlerinin durdurulmaması, coğrafyamızda işçilerin kolayca ölmeye devam etmesi meselenin sadece bir ders çıkartma sorunu, altyapı ve teknoloji yetersizliği ya da Şirvan'da olduğu gibi aşırı yağmur iddiasına bağlanan doğa olayı gibi sebeplerle açıklanamayacağını göstermektedir. İş cinayetlerinin temelinde sermaye çıkarlarını insan yaşamın üstünde gören, yaşam hakkını hiçe sayan, kar için gözü dönmüş bir neoliberal sistemin varlığı yatmaktadır. Bu sistemde "ne pahasına olursa olsun, maliyeti düşürme ve üretimi kesintisiz sürdürme" politikası karşımıza çıkmaktadır.

Neoliberal sisteme hizmet için uygulanan baskı politikaları nedeniyle Türkiye'de işçilerin ne yaşam hakkı ne de ekonomik ve demokratik haklar için örgütlenme, sendikalaşma hakları güvence altındadır. Ucuz emek havuzu yaratabilmenin, üretim zorlamasını gerçekleştirebilmenin, iş güvenliği önlemlerinin en iyi bileni olan çalışanların sağlık ve güvenlik önlemleri konusundaki denetimini engellemenin yegane yolu çalışanların dayanışmasını ve örgütlenmesini önlemekten geçmektedir. Hele hele içinde bulunduğumuz fiili darbe sürecinde bu durum mücadeleci sendikalar açısından tam bir tasfiyeye dönüşmüş, OHAL ve KHK despotluğunun başlıca hedeflerinden biri de demokratik sendikal zemini koruyan, iktidardan ve sermayeden bağımsız var olma mücadelesi veren sendikalar ve onların yürüttüğü hak alma mücadeleleri olmuştur.

Öte taraftan söz konusu Kürt coğrafyası olduğunda çalışma yaşamı dramatik bir şekilde daha da ağırlaşmakta, militarizm ve devletin güvenlikçi politikaları ile emek mücadelesi daha da inmelenmektedir.

Park Elektrik AŞ'nin yönetim kurulundaki ismin işlediği savaş suçları ile tanınan özel harekatçı Korkut Eken'in oğlu Güray Eken olması bir tesadüf değildir. Bölgede koruculuk sistemi ile, sermaye iktidar el ele vererek antidemokratik iklim içerisinde sermaye birikimi ve rant üçgeni kurmuşlardır.

Yaşanan faciayı incelemek, aileler ve işçilerle dayanışmak için gelenler maden havzasınına girer girmez askeri yetkililer yönetiminde asker ablukası ile yüz yüze gelmektedir. Heyetler bu askeri yapı tarafından sınırlandırılmaya ve belirlenmeye çalışılmaktadır. Aileler silahların gölgesinde göçük alanında arama ve çıkarma çalışmasını izlemekte, gelen heyetlerle bu şartlar altında işçilerle ve yakınları ile görüşebilmektedir. Devlet yetkililerinin ziyaretleri ile abluka daha da ağırlaşmakta, zaman zaman ilgisizlik nedeniyle hükümet yetkililerine yönelen tepkileri nedeniyle işçi yakınları üzerinde psikolojik ve fiziki baskı da artmaktadır.

Gözlemci heyetlerin ziyaretleri esnasında şirket aleyhine konuşmaları durumunda işsizlikle tehdit edilen işçiler, ses kayıt cihazları ve telsizlerle dolaşan şir-

L GESİNDE SÖMÜRÜ

ketin tuttuğu kişilerce baskı altına alınmaya çalışılmıştır. HDP vekillerinin maden faciasının ilk gününden itibaren olay yerine yaptıkları ziyaretlerin tamamında AFAD'a bilgi almak için başvurmalarına rağmen her başvuru çalışmalar gerekçe gösterilerek AFAD yetkilileri tarafından geri çevrilmiştir.

Kaldı ki yaşanan maden faciasına dair en ciddi sorunlardan biri de arama ve kurtarma konusundadır. İşçilerin ve ailelerin verdiği bilgiye göre; Park Enerji AŞ arama, kurtarma, çıkarma konusunda sorumluluk üstlenmemiş, AFAD'ın ise güvenli olmamasını gerekçe göstererek sahada kurtarma ve çıkarma çalışması yapmadığı tespit edilmiştir. Yetkililerin kayıtsızlığı karşısında, mesai arkadaşları kendi canlarını riske atarak arama, kurtarma, çıkarma çalışmalarını gönüllülük temelinde yapmaktadır. Ancak gönüllülerin işçilerin göçük altındaki cenazelere ulaşmasından sonra AFAD devreye girmektedir.

İşçilerin cenazelere ulaşmak için kepçelerle çıkardıkları toprağı maden alanına atmaları engellenmiş, çıkan toprağı kamyonlarla maden sahası dışına taşımaları istenmiştir. Şirket yönetiminin o şartlarda bile üretim baskısı ve kar hırsı ile davranması vahim bir durumdur. Yine iş makinalarında çalışan gönüllü işçilere herhangi bir kaza olması durumunda sorumluluğun kendilerinde olduğuna dair kağıt imzalatılmıştır. Bu tutum Park Enerji AŞ ve kaza sahasındaki ilgili devlet yetkililerinin yol açtığı başka bir iş güvenliği ve hak gaspı sorununa işaret etmektedir.

Daha önce HDP Soma raporunda da belirttiğimiz gibi madenler halkın malıdır ve yerin altından çıkarıldığında tekrar yerine konulamayan tükenen varlıklardır. Bu nedenle üretimde özen önemlidir. Ayrıca riskli

bir alan olması, riskleri ortadan kaldırmak için yapılması gereken harcamaların kısa sürede geri dönmemesi gibi nedenler özel sektörün aç gözlülüğü de düşünüldüğünde madencilikte özelleştirmenin ölümcül olabileceğini göstermektedir.

Özelleştirmeler sonucu kamu madenciliğinin terk edilmesi; taşeronlaşma, kiralık işçilik, rodövans gibi esnek çalışma sistemine sendikasızlaştırma ve örgütsüzlük eşlik etmesi iş cinayetlerindeki vahim sonuçlarda önemli bir role sahiptir. Kamu tarafından yürütülen madenciliğin yerini özel şirketlerin alması, kamu kurum ve kuruluşlarında uzun yıllar sonucu elde edilmiş olan madencilik bilgi ve deneyim birikiminin dağıtılmasının facialara çıkardığı davetiye şimdiye kadar bu tip kaza raporlarında en çok vurgulanan konuların başında gelmektedir.

Doğanın neoliberal politikalarla sermayenin hizmetine sokulması, metalaşma, tarımın ve hayvancılığın iktidarların bilinçli tercihi sonucu olarak bitirilmesi işsizlikle birlikte bu alanlarda madenlerin neredeyse tek geçim kaynağı haline gelmesine neden olmuş, bu durum emekçilerin sermaye karşısındaki gücünü daha da zayıflatmıştır.

Görülmektedir ki iş cinayetleri göz göre göre gelmektedir.

Şimdi hükümet kendine sormalıdır; sıradaki facia nerede yaşanacaktır. Park Elektrik, Siirt/Madenköy bakır sahasını işletiyor. Ciner Grup, Silopi asfaltit madenlerinin işletme hakkını elinde bulunduruyor. Silopi'de kurulu termik santrali bulunuyor. Ayrıca şirketin, Siirt'te kurulacak Tarihler HES üretim tesisi için faaliyet lisansı bulunuyor. Şirketin Gaziantep ili İslahiye ilçesinde iki adet maden sahası üzerinde boksit maden ocağı ve kırma eleme tesisi projesiyle ilgili çalışmaları devam ediyor. Park Elektrik'in Adana Ceyhan'da doğalgaz santralı inşası planları da var...

En az iki büyük faciaya yol açarak toplam 28 madencinin yaşamına kast eden bir şirketin, bir sermaye grubunun uygulanan cezasızlık sonucu hiçbir şey olmamış gibi işlerini yürütmesi, yoluna devam edebilmesi siyasi sorumluların oluru olmaksızın gerçekleşemez. Şirvan Maden köyde yaşanan facianın sorumlusu tek başına Ciner Grubu ve ona bağlı Park Enerji Aş değildir. Aynı zamanda uyguladığı neoliberal politikalar sonucunda emekçileri esnek, güvencesiz çalışma rejimine mahkum eden; özelleştirmeyi, taşeronlaşmayı, kiralık işçiliği, rödovans sisemini dayatan, gerekli kamusal denetimi yapmayan, çalışan örgütlenmesinin önünü kesen AKP hükümeti ve onun Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve İçişleri Bakanı en başta sorumludurlar. Ve bundan sonra yaşanması olası işçi katliamlarından da şimdiden sorumludurlar.

DİRENİŞ ALANINDAN DİRENİŞ ALANINA; NUSRETTİN YILMAZ

SEVGİ EVRİM

Ölülerimiz...
Sesleri dünyamız kadar bilge.
Birazdan kalkacaklarmış gibi
uzanıp bir sipere
koyulaşan...
Ölülerimiz...
Bakışları
uçmaya hazırlanan bir kartal kadar çevik,
vurgunum
gizleyemem.
Sen bağrımı amansızca zorlayan siyahlık
unutma
öldürmekten daha kuvvetlidir ölebilmek.
Nihat BEHRAM

"Ben Nusrettin Yılmaz, Sosyalist Vatan Partisi kurucularından ve DİSK Deri-İş Sendikası Genel Başkanıyım. Kavga alanı; işçi sınıfının, ezilenlerin kurtuluşu için dövüşenlerin meydanıdır. Sırtımızda devraldığımız miras, geleneğimizden gelen ruhla buradayız. Bugün burada dik durabiliyorsak eğer devrimci kavganın bir neferi olduğumuz içindir. İşçiler "Ali Hoca" der... İşçilerin Ali Hocası ancak devrim ve sosyalizm mücadelesinde yaşayacaktır, bu kavga sahip çıkanındır."

AKP ve Saray faşizminin hayatlarımızı iyice kuşattığı bugünlerde örgütlenme olanaklarımız son derece kısıtlanmışken; sarı sendikalar, mahkemeler, yasalar, kısacası devlet çarkının tüm paslı çivileri sınıf mücadelesinin önünde birer engel olarak yükselmişken yapmamız gereken mücadele geleneğimize bir daha bakmak ve inancımızı tazelemektir.

Nusrettin Yılmaz'ın sosyalist harekete, Kıvılcımlı geleneğine girişi 1970 başlarındadır. Onun esas belirleyici karakteri işçi sınıfının iktidar mücadelesine duyduğu inançtır. Bunun için ömrünü işçi sınıfının mücadelesine adadı ve son anına kadar bu kavganın bir neferi olarak çalıştı. İşçiler arasında Ali Hoca olarak bilinirdi. Ölümünün 22. yılında direnişçi işçilerin yolundan yürüyen biz emekçilere de onu anmak ve direniş bayrağını daha yukarıya taşımak düşmektedir.

2004 yılında Nurettin Yılmaz'ın ölüm yıldönümü vesilesiyle Bursa'da yapılan bir anma etkinliğine katılmıştım ve Nusret Hoca'nın eşi ve birkaç eski mücadele arkadaşı ile beraber bir işçi arkadaşının evine konuk olmuştuk. 2 katlı eski bir binanın dışardan çıkılan merdivenleriyle 2. katta bulunan eve çıktığımızda bizi iki candan insan karşılamış ve hepimizi tek tek kucaklamışlardı. Ali Hoca'nın tanıdıkları olarak haneye hiç hesapsız davet edilmiştik ve bir bakıma Ali Hoca'nın torpillisiydik. Pırıl pırıl bir işçi evinin az eşyalı ve beyaz örtülü salonunda limon kolonyası ve şekerle buyur edildik. Yaşlı işçi çift, hatıralar arasında Bursa'da, özellikle Mesken'de yaşanan örgütlenme deneyimlerini anlatıyorlardı ve benim gibi çömez bir dergi muhabirine muazzam bir eğitim verdiklerinin farkında değillerdi. Onlar Ali Hoca dedikçe gözlerinde parlayan ışık, çay bardağını tutarken titreyen ellerindeki emeğin izleri, devrimci inat, yoldaşlık hukuku, sınıf düşmanlarına duyulan öfke; ondan sonraki yürüyüşümde hepsi birer köşe taşı oldu benim için. O birkaç saatlik sohbetten ve tüm anlatılarından anlıyordum ki Nusrettin Yılmaz, sınıf mücadelesi içerisinde sıkı bir örgütçüydü. Girdiği hiçbir alandan; işçi, gençlik, memur, mahalle vb. asla eli boş çıkmamıştı. Onun örgütçülüğünün gücü, derin bir yoldaşlık duygusundan, insana olan sevgisinden, sosyalizme duyduğu inancından geliyordu.

Yine bir mücadele arkadaşının anlatısından kısaca alıntılarsam; "Nusret mücadelesi süresince örnek bir örgütçü kişiliğin yanında, kuralınca mücadele eden örnek bir örgütlü de olmuştur. Bu tutumu hem sözle hem kendi yaşam tarzıyla etrafına da öğretmiştir. Onun kanalından, özellikle Bursa'dan mücadeleye katılan genç kadrolar, sadece Bursa'da değil Adana'da, İzmir'de, İstanbul'da, Merkez yönetimde öncü konumlarda mücadele etmişler, uzun yıllar, hareketin "ileri taşıyıcıları" olmuşlardır. 12 Eylül sonrasında Nusret Hoca'nın, partinin yeraltında yeniden yapılandırılmasında da rolü belirleyicidir. Bu dönemde yeraltı sendikacılığının öncü emekçilerindendir. Daha sonra gelişen süreçte artık yeraltı sendikaları "yerin altına" sığmaz hale geldiğinde, Adana'dan İzmir'e, İstanbul'dan Bursa'ya; metal, tekstil, genel hizmet, kimya ve deri iş kollarında yüzlerce işçinin katıldığı eğitim, propaganda ve örgütlenme toplantılarından dışarıya, geniş işçi yığınlarına bir devrimci işçi önderinin adı ulaşıyordu: Ali Hoca. Yaşamı, mücadelesi ve anısı onurumuzdur!" (Sebüktay Kaan/ 4.12.2009)

İş, Ekmek, Adalet için Direnişte bize yol gösterdiler... Kavga sürüyor.

YOKSULLUK SINIRI ASGARİ GEÇİM SINIRIDIR!

BAMİS / Gebze

Asgari ücretin 2017 yılında ne kadar olacağı şimdiden tartışılmaya başladı. İşçi ve emekçiler, hayat pahalılığına karşı eriyen maaşlarıyla iyiden iyiye geçinememeye başladıkları bu dönemde asgari ücrete yapılacak artışla bir nebze de olsa üretilen artı değerden payını almak istemektedir.

2017 yılı için işçi sendikalarının başlayan toplu iş sözleşmesi görüşmelerine bakılacak olursa işçi sendikaları %30 civarında artış talep ederken patronlar bu talebe %6 civarı artış yapabileceklerini belirtmektedir.

Sendikalı işçilerin ortalama maaşlarını 1800 lira olarak düşünürsek işçi sendikaları 500 lira civarı bir zam talep ederken, patronlar 100 lira civarı bir artış yapmak istemektedir. Buradan devletinde asgari ücrete ortalama %6 civarı artış yapacağı görülmektedir.

Her iki talep de 4600 TL olan yoksulluk sınırının altındadır.

Peki neden devletin patronlara bu kadar teşvik uyguladığı; patronların isteği olan kiralık işçiliğin yasallaştığı, işçilerin maaş, SSK primi vb. teşviklerin uygulandığı bu dönemde patronlar işçi sendikalarının %30'luk taleplerine karşı %6'lık bir artış istemektedir.

Bu sorunun cevabı da Olağanüstü Hal'de gizli.

İçinde bulunduğumuz Olağanüstü Hal koşullarında çıkartılan KHK'larla AKP hükümeti grevleri yasakladı. Patronlar anlaşma olmaması halinde işçilerin elindeki en büyük silah olan grev hakkını kullanamayacaklarını bildiği için olabildiğince az maaş artışıyla toplu iş sözleşme görüşmelerini bitirmek istemektedir.

Bir taraftan cumhurbaşkanı, "Devlet kendine Olağanüstü Hal ilan etmiştir." diyor. Hatta "İşler güçler aksamıyor." diyor. Ancak işçi ve emekçiler için patronların ve devletin aklında olan yine asgari ücrete %6 civarı artış. Bu ülkenin en çok vergi veren emekçileri için işlerin iyi gitmediği her geçen gün daha da belirgin olarak hissedilmeye başladı.

KHK'larla sendikal hak ve özgürlüklerin kısıtlandığı, basın açıklaması, eylem ve etkinliklerin yasaklandığı birçok sendikalı işçinin işinden edildiği bu dönemde emekçi halkın hakları birer birer elinden alınmaktadır.

Şu anda birçok işçi ölmeden yarına çıkıp aslen işçilerin en büyük düşmanı olan bu kapitalist sistemin devam etmesini sağlamaya çalışmaktadır. Öyle ki sokaklarda çiğ köfte, bulgur, tavuk döner satan dükkanlar çoğalmış vaziyette. Evine et götürebilen, çocuklarının ihtiyaçlarını karşılayabilecek işçi sınırlı sayıda.

BAŞKA BİR DÜNYA MÜMKÜN MÜ?

Hak bilinci geliştirerek başlayacak emek mücadelesi sonucunda fabrikalarda üretilen milyarlarca liralık artı değerden kazanılan servetlerden emekçilerin payına neden yoksulluk, iş cinayetleri, meslek hastalıkları ve işten atmalar düşüyor diye düşünülürse o zaman örgütsüz, sendikasız olduğumuz gerçeği karşımıza çıkar. Sendikalarda sürdürülen mücadele ile birlikte yoksulluğun kader olmadığı ezen ezilen ilişkisinden kaynaklanan bir süreç olduğu daha da iyi anlaşılır. Bu da işçilerin sınıf bilincine ulaşmasını sağlar. O zaman fabrikalarda üretilen artı değerden payımıza düşeni almak için verilecek mücadele daha da önemli olur.

2017 yılında belirlenecek asgari ücretin en azından 4600 TL yoksulluk sınırına çıkartılması için verilecek mücadelede tüm emekçilere görev düşmektedir. Asgari ücretin yoksulluk sınırına çıkartılması için %253 oranında zam yapılması gerekmektedir. Ne işverenlerin sendikalı işçilere teklif ettiği %6, ne de devletin tüm işçiler için belirleyeceği %6 civarı maaş artışı işçileri rahatlatabilir.

Emekçiler için 2017 yılında asgari ücretin yoksulluk sınırına çıkartılması daha rahat bir yaşam anlamına gelir. Yani sağlıklı beslenebilir, kışın doğalgaz faturasını daha rahat ödeyebilir.

Şimdiden asgari ücretin insanca geçinebilecek seviyeye çıkartılması için bütün işçiler, sınıf bilinciyle hareket ederek sendikalar öncülüğünde fabrikalarda üretilen artı değerden payını talep etmelidir.

BİR CİNAYET MAHALİ:

SEZGİN KARTAL

Bir daha hangi ana doğurur ki işçileri, patron bedel ödemedikçe?

İnsanın aklı almıyor doğrusu. Elinde silah savaşmadan, trafikte şiddetli bir kazaya maruz kalmadan ve yahut yaşın kemale erip evin sıcak yatağında yaşamını yitirmenin dışında daha büyük olasılıkla ölme riskini taşıyoruz.

Ya bir inşaatta halatın kopmasıyla bilmem kaçıncı kattan düşerek, ya tonlarca ağırlıkta bir plakanın altında ezilerek, ya bir kazanın patlamasıyla ya da bir makinanın dişlileri arasında paramparça halde yaşamımız dehşetle son buluyor.

Şimdi tutup size önümüzdeki yıl en az iki bine yakın hatta daha fazla işçi yaşamını yitirecek desem ne tepki verirsiniz?

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi her ay düzenli iş cinayetlerini raporluyor. Sadece bu yılın ilk on ayında bin beş yüz doksan altı işçi yaşamını yitirmiş. Bu kadar yüksek bir rakam bu yıla özgü değil. 2015'te 1730 işçi, 2014 ise 1886 işçi çalıştığı iş yerinde yaşamını yitirmiş. Tabi bu veriler kayıt altına alınabilenler, hele ki duyulmayanları da hesaba katarsak korkunç rakamlar! Yukarıdaki soruyu birkaç arkadaşıma sordum "Öyle şey olur mu infial yaratır, iç savaştan mı bahsediyorsun?" diye cevapladılar. Ne iç savaşa ait bilgiler ne de başka bir ülkeyle yapılan çatışmadan bahsediyorum. Ha öyle infial falan da olmuyor. Tabii yüzlerce işçi bir anda öldüğünde tepkiler gelişiyor fakat farklı zaman ve mekanlar da birer ikişer ölündüğünde gündem dahi olunmuyor.

Ülkemizde yaşayan her işçi aslında açıktan savaşın bir parçası, askeri durumunda. Devlet çıkardığı yasalarla iş güvenliğini kâğıt üzerinde garanti altına alsa da ciddi yaralanmaların ve ölümlerin önüne geçecek bir düzenlemeye tekabül etmiyor. Yaşamın gerçekliği yasaların kâğıtlara yazıldığı gibi işlemiyor. İş güvenliği uzmanını, eğitimlerini şart koşan devlet, denetim mekanizmalarını işletmiyor. Cinayetlerin yargılandığı duruşmada hakimin iş cinayetine rağmen güvenlik önlemlerinin ne derecede alındığına dair ilgisizliği yargının ciddiyetsizliğini ve adaletsizliğin derinliğini gösteriyor. İşyerlerinin bu denli denetimsizliği doğal olarak ağır yaralanmalara ve ölümlere neden olmaktadır.

Bu yazıyla bir bir katledilen işçi kardeşlerimizden birini not düşmek istiyorum buraya. Bu yazının, düştüğü (veya girdiği) kazanda saatler sonra bulunan işçi kardeşimizin acısının düştüğü yürekler kadar bile okuyucusu olmayabilir. Hiç görmediğim, dokunmadığım acısını aylar sonra duyumsadığım, öfkelendiğim için not düşüyorum ya, o yeter şimdilik bana.

Çorlu'da üretim yapan Aloha Tekstil fabrikasında uzun süredir bölüm sorumlusu olarak çalışan, otuzunu yeni doldurmuş Caner'i, mahkemede karşılaştığımız gencecik eşinin gözyaşlarından tanımaya başladık. Belki de aynı kaldırımda birbirimize yol verdik alelacele bir yere giderken. Ya da tıkış tıkış bindiğimiz belediye otobüsünde yanımızdaki koltuğa oturdu.

Tekirdağ İşçi Sağlığı ve İŞ Güvenliği Meclisi'nin bir parçası olarak BATİS Sendikası adına, Aloha Tekstil'de 30.03.2016 günü yaşanan iş cinayetinde hayatını kaybeden Caner ve Feridun'un için, güya sorumluların yargılandığı davaya müdahil olmak istedik. Çünkü Namık Kemal Üniversitesi öğretim üyelerinin de içinde bulunduğu bilirkişi heyeti raporlarında neredeyse işçileri suçlamışlardı ve bu durum sorumluların beraat etmesi anlamına geliyordu. Mahkeme salonuna girerken avukat arkadaşımız izleyici bölümünde sessizce duruşmayı takip edebileceğimi söylemesine rağmen sanki kaçak giriyormuşçasına boş banklardan birine iliştim. Gerçi avukat arkadaşım da benden pek farklı değil. O da görülecek iş cinayeti dava(ları)sını kendine dert edinmiş BATİS'in aktivisti sadece. Avukat arkadaşımızın (haliyle sendikanın) davaya müdahil olma talebi hâkimin kişisel inisiyatifine bağlı.

Sanki ortada bir cinayet yokmuş gibi bir hava var mahkeme salonunda. Herkes donuk, sanki sadece üç kişi (Caner'in eşi ve biz) kim konuşursa çıldıracak gibi.

2016 Mart ayında Aloha Tekstil'de kazan operatörü olarak çalışan Caner Seven iş arkadaşı Feridun Erdoğan ile birlikte kazanın içine düşerek (girerek)

ALOHA TEKSTİL

yaşamını yitirdi. Fabrikada ne iş güvenliği uzmanlarının ne mühendislerin ne müdürlerin ne de patronun umurunda olmayan işçilerin yokluğu, saatler sonra fark edilebildi.

Caner ve Feridun kazan arıza yaptığı için içine girmiş bir daha çıkamamıştı. Kömürle çalıştırılan kazanın sürekli arıza yaptığını ifade eden diğer işçiler böyle durumlarda doğalgaz sisteminin devreye girdiğini söylüyorlar. Fakat patronun arıza durumunda devreye giren doğalgazın faturalarından dolayı öfke duyduğunu da ekliyorlar sözlerine. Patron arızaları önleyecek hiçbir çalışma yapmazken Caner Seven kendi imkânlarıyla kazan içerisindeki kovaların deliklerini kapatıp arıza vermemesi için kafes yapmış. Yani her türlü arızaya rağmen kömürle çalışan bunkerli kazan tercih edilmiş.

İş cinayeti sonrası fabrikada inceleme yapan bilirkişi heyeti tuttuğu raporda neredeyse fabrikada aldığı sabit maaştan başka bir geliri olmayan işçileri sorumlu tutmuş. Fabrikadaki hiçbir yetkili ve patronun sorumluluğu, ne iş yerindeki işçilerin güvenliği ne de makinaların ileri bir teknolojiyle çalışmasının olanakları raporlarda geçmemiş.

Aslında doğalgazla çalıştığında kömürlü sistemdeki gibi arızaların olmadığını söylüyorlar. Caner ve Feridun'un ölümü patron ve fabrika yetkililerinin biraz daha maliyetli bir sistemi kullanmaktan kaçınmalarından kaynaklanıyor.

Mahkeme salonunda sanıklar arasında fabrikanın pazarlama müdürü, mühendis, iş güvenliği uzmanı ve iki avukatı hazır bulunurken patronun ismi dosyada dahi geçmiyor. Mevcut sanıklar da bilirkişi raporlarından yola çıkılarak asli kusurlular arasında yer almıyor. Hatta sanıkların ve onları savunan avukatların ifadelerinde neredeyse bütün suç yaşamını yitiren işçilerin. Mahkeme salonunda haykırmamak için insan kendini zor tutuyor doğrusu.

Mahkeme sonrası Caner'in eşini ziyaret ettik. İki buçuk yaşında sevimli bir çocukları var. Caner'in eşinin anlatımına göre olaydan sonra kimse arayıp sormamış. Hatta mezarlıkta patronun adamları cenazeye giden sendika üyelerinin üzerine yürüyüp uzaklaştırmak istemiş. Meselenin kendi mecrasının dışına taşması belli ki ciddi rahatsızlıklar yaratacak.

İşçiler üç kuruş para kazanmak için canlarını hiçe sayarken hiçbir bedel ödemeyen patronlar, iş güvenliği önlemlerinin, iş cinayetlerinin ve sonrasında yaşanan yargılamaların farkında bile değil. "Sermaye için her şey özgürdür" diyen devlet içinse, ne bu iş yerinin daha evvel jandarma tarafından kapatılmış olması, ne yapılan teftişlerin yetersizliği, ne işçilerin canı hiçbir şey önem taşımıyor. Yeter ki "sermaye" kaçmasın, işçilerin canı pahasına üretime devam etsin. Bu yüzden de kazan kömürle çalışmayı sürdürüyor, işçilerin eti ve kanıyla!

Bir daha hangi ana doğurur ki işçileri, patron bedel ödemedikçe?

İşçiler üç kuruş para kazanmak için canlarını hiçe sayarken hiçbir bedel ödemeyen patronlar, iş güvenliği önlemlerinin, iş cinayetlerinin ve sonrasında yaşanan yargılamaların farkında bile değil. "Sermaye için her şey özgürdür" diyen devlet içinse, ne bu iş yerinin daha evvel jandarma tarafından kapatılmış olması, ne yapılan teftişlerin yetersizliği, ne işçilerin canı hiçbir şey önem taşımıyor.

TÜRKİYE'NİN CEHENNEM KAPISI: EL-BAB!

SEÇKİN TAN

İlginç bir ülkede yaşıyoruz.

Mesela Türkiye'de kural tanımamak övünülecek bir davranıştır. Dünyanın her yerinde geçerli olan trafik kurallarını ihlal etmek, kırmızı ışık tanımamak yakalanmadıkça sorun değildir. Fakat her zaman şanslı olmazsınız. Fark edemediğiniz bir araç kontrol edemediği bir hızla aracınızı ikiye ayıracak şekilde size çarpabilir. Bütün uyarılara rağmen geçmeyi kafaya koymuşsanız sonuçları hiç de hoşunuza gitmeyebilir. Ülkeyi "yönetenler"in de şaşkın sürücülerimizden pek kalır yanı yok.

2015 Ağustos'unda Suriye savaşına doğrudan müdahil olan Rusya, operasyonlarıyla bölgeye dair sonuçları değiştirebilecek bir pozisyon aldı.

Yayladağı sınırını cihatçıların üssü haline getiren Türkiye, "Türkmen kardeşleri"nin "çığlığı"na cevaben en hafif tabirle "zalim" dediği Rusya'nın uçağını sınır hattını ihlal ettiği gerekçesiyle Kasım ayında düşürdü. Fetihlerin sultanı Fatih'in Neo-Osmanlıcı torunlarının kılıçları varken bölgede sorti yapmanın bir bedeli olmalıydı.

Aylarca Rusya üzerinden herkesin ayağını denk almasını salık veren açıklamalar Anadolumuzun güzide insanlarından bile geldi. Örneğin "Türk'ün gücü dünyaya bedeldir. Gemileri yaktık mı geriye bakmayız, Rusya doğalgazı mı kesecekmiş? Kendi bilir, tezek yakar yine geri adım atmayız." minvalli efelenmeler ayları buldu fakat yılı göremedi. Sadece uygulanan ekonomik ambargo bile Türkiye'yi sarsmaya yetti. Üstüne HPG gerillalarının Çukurca kırsalında ısı güdümlü (Sovyet yapımı) füzeyle TSK'ya ait bir helikopteri düşürmesi önce Rusya'ya karşı kullanılan dili değiştirdi. Zira yenilen nanenin vahametini kavrayan Saray çiçekli böcekli mektupla Putin'den özür diledi.

Kasımpaşalı olmakla KGB ajanı olmak arasında ince bir çizgi değil kilometrelerce kalınlıkta fark olduğu uygulamalı biçimde öğretiliyor, tabi öğrenmek isteyene.

Dilenen özürler Rusya'nın hâkimiyetini güçlendirmekle birlikte Türkiye'nin sahadaki durumunu da belirleyici konumdadır. Putin'e Halep'ten El-Nusra çetelerinin çekileceği sözü verilmesine rağmen bu söz tutulmadı. Nitekim bu sözün tutulup tutulmamasının Rusya için pek bir önemi yok. Türkiye-El Nusra iş birliğini Erdoğan'a söyletmiş olması kurnazlıkta parmak ısırtan cinsten. Bu aşamaya gelene kadar Türkiye'yi Cerablus üzerinden Azez-Mare hattına doğru kontrollü şekilde içeri çeken Rusya, sarı ışıkları yakmaya başlamıştı.

Türkiye Ortadoğu'da bugüne kadar kural tanımadı. Ne devletlerin ne de orada yaşayan halkların kurallarını tanıdı. Her yanından sapır sapır dökülen arabasıyla kırmızı ışıkta geçmeyi maharet sayan sürücü gibi davranıyor. Oysa Ortadoğu Türkiye'nin caddelerine benzemez.

Ortadoğu halkları dostlukları da düşmanlıkları da unutmuyor. Hele ki yıllardır cehenneme çevrilmiş topraklarda oluk oluk kanlarının akmasında rol sahibiysen! "Musul-Kerkük Osmanlı'nın öz be öz topraklarıdır, mutlaka gireceğiz." safsatalarına büyüklü küçüklü neredeyse bütün Iraklılar kazan kaldırıp birlik oldular.

Bütün kapılar bir bir kapatılırken El-Bab'ın açılması söz konusu bile olamaz. Rusya (ve Suriye) kırmızı ışığı yakıp söndürürken bugünlerde TSK güçlerine saldırı haberleri alıyoruz. Saldırının boyutu üç ölü on yaralı askerin çok çok üstünde. Hiçbir askeri ve politik niteliği olmayan "kahraman" çete ÖSO'cularıyla Türkiye, Rakka'ya gidemeden El-Bab'da boğulmaya mahkûm. Çapsız çeteleriyle yol almaya çalışması akıl tutulmasından öte bir şey değil.

AP'nin müzakereleri durdurma kararıyla ekonomik batağa saplanan Türkiye'yi El-Bab'ta onulmaz dertlere sokacağı sır değil.

Türkiye için Ortadoğu'da ilerleyiş bitmiştir. Artık Ortadoğu halklarına yaşattığı cehennemin vebalini ödemenin zamanı geldi.

Ortadoğu'yu konuşurken Türkiye'nin içinde olduğu stratejilerden bahsetmek neredeyse imkansızdır. Bölgedeki bütün güçler tarafından istilacı olarak görülen Türkiye herkesin hedef menzilinde.

Artık yarattığı tahribatların içinde boğulacak, savaşı kendi içine çekecek bir ülkenin bireyleriyiz. Bu vebali ödemek istemeyenler bugün faşizmin şiddetinin hedefindedir.

Çok değil az kaldı; kazanmak için her anı ve birlikteliği değerlendirmek zorundayız!

TECAVÜZ YASASININ ORTAĞI DEĞİL ENGELİ OLDUK

SİDAR ARSLAN

AKP'nin tartışma yaratan bir yasa tasarısı daha şaşkınlığımızı nasıl ifade edeceğimiz konusunda tereddüde düşürüyor bizi. İnsanların en hassas olduğu noktaların üzerinde arsız bir şekilde gezinmeye devam ediyorlar. Biz dur, demedikçe de bu tartışmaların sınırlarını genişletiyorlar.

AKP'li 6 milletvekilinin tasarladığı '18 yaş altı çocukların kendilerine cinsel istismar uygulayan kişiyle evlendirilmesi' önergesi gece yarısı AKP 'evet' oylarıyla kabul edildi. İlk önce es geçmeden imzalanan yasa tasarısını ve imzalayıcılarını şuraya not düşelim.

Bu şer cümlelerinin altında imzası olan isimler şunlar: Mehmet Muş-AKP İstanbul Milletvekili, Ramazan Can-AKP Kırıkkale Milletvekili, Halis Dalkılıç-AKP İstanbul Milletvekili, Hacı Bayram Türkoğlu-AKP Hatay Milletvekili, İlyas Şeker-AKP Kocaeli Milletvekili, Mücahit Durmuşoğlu-AKP Osmaniye Milletvekili...

İnternetten gelen yoğun tepkiler ve basında geniş yer bulmasının ardından Bekir Bozdağ hemen bir açıklama yaptı:

"Düzenleme sadece evlenmiş, ama yaş şartı nedeniyle nikah yapamamış olanların, resmi nikahla evlenmeleri halinde uygulanacaktır."

Gerçekten bu açıklama hepimizin içine su serpti! Sonuçta ne olacaktı ki tecavüz mağduru 12 yaşındaki kız 50 yaşındaki adam ile evlenebilecek ve bu adama hiçbir cezai yaptırım uygulanmayacak. Sapıklık değil sonuçta bu...

12-15 yaş arasındaki çocukların rızası olabileceğine yönelik yasa tasarısının ardından bu sefer de bu yasa tasarısıyla birlikte tecavüzün izleri daha da derinleştirmek kalıcılaştırmak isteniyor. Tecavüzün tanımını bilmiyorlarmış gibi dalga geçer gibi böyle bir yasa tasarısı ortaya atıyorlar. Üstelik bu yasayı savunanların çoğu da hukukçu. Televizyonu izliyorum saat başı Bekir Bozdağ'ın açıklamasını veriyorlar. Ama karşıt bir fikre sahip sivil toplum örgütlerinin, kadınların, tecavüz mağdurları ve onların ailelerinin tek bir açıklamasına yer verilmiyor. Üstelik Bekir Bozdağ "Sonuçları ne olursa olsun hazırım." dedi. Bir Adalet Bakanı toplumun yararına olacak bir düzenleme için neden böyle bir cümle kursun? Bu da zaten güçlü bir niyet göstergesi...

Gerçekten bu zulmün hiçbir dilde karşılığı yok. Bu resmen tecavüzün tekerrürü ve tecavüzcünün ödüllendirilmesidir. Bu evliliğin suç konusu olan tecavüzün defalarca tekrarlanması anlamına geldiğini bilmiyorlar mı? Tecavüze uğrayan çocukların bir kereden sonra tecavüze kollarını mı açacaklarını sanıyorlar?

Kadının zaten toplumdaki yeri git gide daralırken bir de tecavüze uğrayan kız çocuklarını tecavüz suçunu işleyenler ile evlendirerek yaşamdan kopartmak, kendini var etmesini engellemek akıl karı değil. Tecavüz neden tecavüz: Kişi istemediği için. Tecavüzcüsüyle evlenince mağdurun içine istek mi düşüyor?

Çelişki, çelişkiyi beraberinde getiriyor... Tecavüz mağduru çocuk ya da olgun bir erkek olduğunda, mağdura bir kişiden fazla kişi tecavüz ettiğinde, mağdur daha bebek olduğunda, tecavüz eden kişi evli olduğunda... Peki bu durumlarda ne olacak? Tecavüzcü öz ya da üvey kızına tecavüz ettiğinde eşinden ayrılıp kızıyla mı evlenecek? İşi biraz daha karmaşık hale getirip hayvan tecavüzlerini konuşmaya başlar isek hangi düzenlemeleri konuşacağız? İşin özü tecavüz kültürünü ortadan kaldırmayan, tecavüze uğrayan kadın, erkek, çocuk demeden tüm insanlar için rehabilite koşulları oluşturmayan ve tecavüzü yarım ağız lafla değil samimiyetle engellemeye çalışmayan bu sistem bu kötü niyetli yasalar ile tekerrüre kapıyı sonuna kadar açıyor.

Binali Yıldırım 4000 kadar mağdur ailenin olduğunu onlar için bir seferliğine böyle bir yasanın çıkarılacağını söyledi. Bu da ister istemez bu durumun bahane edilerek birini ya da birilerini bir seferliğine kurtarmak için halkın midesini kaldıran bu yasa tasarısını ortaya attığı şüphesini uyandırıyor. Çünkü sağ olsunlar bize bir kereden bir şey olmadığını öğrettiler Ensar Vakfı vakası ile. Üstelik baklava çalan çocuklar için zamanında çıkarılan yasa nasıl açıklıklar taşıyordu ve o dönem binlerce suçlunun dışarıya halkın arasına girmesine neden olmuştu. Bu yasada kuvvetle muhtemel açıklar barındırıyor ve gece yarısı meclisten geçirilmek istenmesinin altında bir şeyler yatıyor.

Muhafazar iktidar inatla çocuk, kadın, erkek tecavüzü ve tacizini muhafaza etmeye devam ediyor. Binlerce mağdurun yaralarını sarmaya çalışmak yerine onları daha büyük bir çıkmaza sokuyor. Hayattan uzaklaştırıp dört duvar arasına hapsediyor. Ama bu sefer başaramadılar. Sessizliğimiz ile tecavüz mağdurlarının ahını üstümüze almadık. Çocuklara kıyan bu efendilere geçit vermedik. Nazım Hikmet'in şiirinde geçen bulutları dağıtıp, her gün yüzümüze yüzümüze arsızca konuşan bu adamların yasalarını suratlarına geri fırlattık. Kadınlar sokaklara çıktı, meydanlarda tartaklanıp göz altına alındı, meclisin kapısına dayandı ama yine de bu yasayı geçirmedi. Başta kadınlar olmak üzere bu iradeyi gösteren toplumun kararlığı önümüzde duran -hatta içinde durduğumuz- karanlığı dağıtmak için bize umut ve işaret olmalı. Bu rotayı izlemez, bu umudu taşımaz isek yenilmişliği ve pasif şikayetçi toplumu büyütür dururuz.

Uşaklı Dokumacı İşçilerin İsyanında

TARİHİMİZİ YENİDEN OKUMAK

FATMA İNCE

Son dönemde akademi alanında kendi işçi tarihimize yönelik çok yönlü araştırmalar yapılmakta, kitaplar basılmakta. "Türkiye işçi sınıfının tarih yazımında bahar" diye nitelendirilen bu durum, bizlere de yeni verilere ulaşarak, yeni bilgilerle yaşadığımız toplumu daha iyi anlamlandırma ve geleceğe dair rotamızı güçlendirme olanağı sağlıyor. Yine feminist eleştiriyle tarihimize bakılması ve kadın tarihinin yazılması ile ilgili yol alınıyor. Kadın Araştırmaları Merkezleri kuruluyor, yayınlar çıkartılıyor. Tarih biliminin cinsiyetçi bakış açısından kurtarılması, kadınların görünmezliğinin ortadan kaldırılması, tarihsel gerçekliğimiz içindeki rolünün açığa çıkarılması apayrı önemde. "İktisat tarihi ya da işçi tarihi çalışmalarına bakıldığında da kadınların genellikle araştırma öznesi olarak alınmadığı görülür. Oysa kadınlar gerek bizde, gerek Batı'da uzun yıllar sendikal örgütlenme içinde ekonomik hakların elde edilmesi için, hem görünürde hem de sahne gerisinde mücadele vermişlerdir. 1872-1907'de Osmanlı Devleti'nde örgütlenen 50 grevin 9'u kadınların çalıştığı işkollarında yapılmıştır. Dönemin önemli sendikal mücadele örneklerinden biri olan Feshane Grevinde 50 kadın işçi, grevin örgütleyicisi ve yürütücüsü olmuşlardır." Serpil Çakır, Osmanlı Kadın Hareketi

Uşaklı kadın dokuma işçilerinin isyanına geçmeden evvel şimdiye kadar pek değinilmeyen Osmanlı İmparatorluğu'nda işçilerin varlıklarının ve eylemlerinin önemine dikkat çekmek gerekiyor.* Türkiye sol hareketi içinde Dr. Hikmet Kıvılcımlı geleneğinden gelen bizler, işçi sınıfının sosyal varlığının -sınıf körü çok sayıda devrimci yapının yaklaşımı gibi- "yakın tarihimizin meselesi" olduğu kavrayışında değildik. Ama yeni edinilen bulgular, sınıfsal bakış açımızı sağlamlaştırmaya ve tarihsel köklerden beslenerek bizim coğrafyamızdaki devrimci dinamiklerin yapısını daha iyi analiz etmeye büyük katkı sunuyor.

Osmanlı dönemindeki çalışma hayatını aktaran kaynaklar, daha fabrikaların ortada olmadığı ama ücretli çalışma koşullarının var olduğu dönemlerde grevlerin yaşandığını, işveren ve işçi arasındaki anlaşmazlıklarda direnişle karşılık verildiğini aktarıyor. 1870 sonrası yabancı sermaye aracılığıyla da olsa sanayileşme çabalarının artması, işyerlerinin çoğalması ile birlikte işçi direnişleri süreklilik kazandı. 1908 ise işçi sınıfı hareketi açısından Türkiye'de bir dönüm noktası olmuştur. "1908 Devrimi ertesi, 'hürriyet, müsavat, uhuvvet, adalet' ilkelerinin vurgulandığı göreli özgürlük ortamında, Türkiye işçi sınıfı gücünü ortaya koymuş, iki buçuk aylık kısa bir dönemde hemen hemen tüm iş kollarında, on binleri aşkın işçi direnişe geçmiş, ülke çapında sendikal örgütlenmeye gitmişti." Zafer Toprak

2. Meşrutiyet'in ilanından sonra (1908 Temmuz) başta İstanbul ve Selanik olmak üzere işçilerin olduğu her yerde binlerce işçi hareket geçmiş, 143'ün üzerinde işyerinde grevler yaşanmıştır. 1908 yılı Temmuz ve Aralık ayları arasındaki yaşanan bu büyük hareketlilik yoğunluğunda bir direniş günümüze değin yaşanmadı. Türkiye işçi sınıfı tarihi açısından çok gün yüzüne çıkmamış en önemli direniş dönemi. İşte Uşaklı kadın işçiler 1908 Temmuz devriminden birkaç ay önce 13 Mart günü isyana kalkışmışlardır.

El halısı imalat merkezi olan Uşak ilinde kadınlar elde halı için yün ipliğini eğirerek geçimlerini sağlamaktaydılar. Uşak'ta birbiri ardına açılan iplik fabrikaları yüzünden binlerce kadın işsiz kaldı. 13 Mart 1908 tarihinde sayıları 1500'ü geçen kadın, kirmanları ve çıkrıklarını havaya kaldırarak bağıra çağıra yürüyüş düzenlediler. Kısa bir süre sonra işçiler üç mekanik ve buharlı yün eğirme fabrikalarını basarak oradaki yün iplikleri yağmaladı, makinaları kırdı, atölyeleri ateşe verdiler. Kadınlar, makinayla üretilen ipliğin yasaklanmasını kendilerinden ip temin edilmesini istiyorlardı. Kadınların bir kısmı tutuklansa da olayların genişlemesinden korkan hükümet görevlileri tutuklananları bıraktılar. Sonrasında tekrar fabrika sahibi fabrikayı kurmaya çalışsa da yine kadınlar buna birkaç kez engel olabildiler. "Tarak Yağması" adı da verilen bu isyan, Osmanlı'da kadınların son direnişi olmadı. Adana'da bir örgü fabrikasının yakılması, 1850'de Bursa'da mancınıkhanede yaşananlar, 1908'de Selanik'te fes fabrikasının yapımının bitmesi ile yakılması, Trabzon'da bir İngiliz şirketine ait pamuklu ve yünlü dokuma fabrikası için ithal edilen makinelerin yakılması, kadınların işlerini korumak amacıyla giriştikleri eylemlerden sadece birkaçı oldu.

Uşaklı işçi kadınların isyanının görünür olması ve bilinmesi önemlidir. Bu örnek direniş hareketinde ve daha birçok toplumsal hareketlilik içindeki konumlarının bilince çıkarılması, bizim tarihimizde de yok sayılan, görünmez kılınan, devrimci rolleri hiçe sayılan kadınların değişimin ve dönüşümün asıl dinamik güçlerinden olduğunu ve bu potansiyeli taşıdıklarını anlaşılır kılar. Günümüzde de faşizmin OHAL'ine ve onun yasal düzenlemelerle getirmek istediği yaşam düzenine karşı en kararlı, en cesur, en kitlesel ve sonuç alıcı hareketliliği yaratan yine kadınlardır. Bu topraklar, tarihimizde de barındırdı şimdi de barındırıyor devrimci dinamikleri. Yaşadığımız anın zulmü ve vahşeti bizi teslim alamaz. Bir ezel ebet değil bu durum. Tarih boyunca var olan kadınların direnişi bize umut veriyor.

** "Demek, bizim antika Tefeci-Bezirgân yerli Sermaye; henüz yabancı finans kapitalle kaynaşıp bir tek vücut olarak modernleşmeden önce, Ordumuzun, Devletçiliğimizin… ve yabancı sermayenin çalıştırdığı işçi sınıfımız vardı. 'Büyük Tarım' denilen pamukçuluk da, madencilik de Batı kapitalizminin gelişen dokuma vb. sanayiine ucuz hammadde yetiştirme itkisiyle doğmuştu. Orada da özel sermaye milli bir kılığa girmeden önce yerli milli Türkiye işçi sınıfı çağdaşlaşmıştı." (Dr. Hikmet Kıvılcımlı, Türkiye'de Kapitalizmin Gelişimi)*

MARQUEZ, DOĞU AVRUPA VE SOSYALİZMİN GÖZYAŞLARI

M. SİNAN MERT

Latin Amerika'nın Yaşar Kemal'i Gabriel Garcia Marquez'i 2014 yılının 17 Nisan'ında kaybettik. 1967 yılında yazdığı ve yaşadığı kentten esinlenerek kurguladığı Macondo şehrinde yaşayan bir ailenin birkaç kuşaklık hikayesini anlattığı Yüz Yıllık Yalnızlık bir insanın hayatı boyunca okuyabileceği en güzel kitaplardandır. Kırmızı Pazartesi, Kolera Günlerinde Aşk Latin Amerika'nın tekinsizliğini, rahatlığını, acılarını ve hercailiğini hissetmek için okunmalıdır. Aynı Yaşar Kemal gibi yaşadığı toprakları ve tanıdığı insanları büyülü bir gerçekçilik ile anlatmayı başarmış, 20. yüzyılın hiç kuşku yok ki en büyük yazarlarından birisidir.

Bu yazıda ele almak istediğimiz Marquez kitabı ise gazeteci olarak çıkılan bir gezinin ürünü. "Doğu Avrupa'da Yolculuk". Marquez'in 1950'lerin sonlarında gerçekleştirdiği Doğu Avrupa gezisinden bölge izlenimlerini içeriyor. Çok sevdiğiniz bir yazarın ölümü sonrasında hem de çok ilginizi çeken bir dönem ve coğrafya ile ilgili bir kitabını okuyabilme şansına sahip olmak gerçekten harika.

Ancak bir sosyalistin okuyunca mutlu olmasını sağlayacak bir kitap da değil "Doğu Avrupa'da Yolculuk". Marquez aslında çok sınırlı bir zaman zarfında çok çarpıcı gözlemler yapmayı başarmış. Açıkçası reel sosyalizmle ilgili kafamdaki "önyargıları" daha da pekiştiren bir okuma olduğunu söylemeliyim. "Bize hiçbir şey ödemesinler ama bıraksınlar canımızın istediğini söyleyelim." (s.37) Berlin'de Marx-Lenin Üniversitesi'ndeki öğrencilerle yapılan bir sohbette dökülen kelimeler… "Marksist gençlik, gerçeklerin doktrinle bağdaşmadığına inanıyor ama bir düzeltmeye gitme yolundaki tehlikeleri de göze alamıyorlar." çünkü "Doğu Almanya'daki kamu düzeni, siyasi takibata uğradığımız günlerde Kolombiya'dakine çok benziyor. Halkın polisten ödü patlıyor." (s.38) Komünist bir ülkede Marksist gençliğin polisten ödünün kopması nasıl bir yabancılaşmanın yaşandığının da bir tür açık delili olarak değerlendirilmeli değil mi? Oysa sistem gençliğin bu enerjisini ve eleştirisini kendisini yenilemek ve geliştirmek için değerlendirme şansı bulsaydı, "sosyalizmi kurma" konusunda daha yavaş, ama "halkı kazanma ve yabancılaştırmama" konusunda daha ısrarcı olsaydı bugün nasıl bir dünya tablosu ile karşı karşıya kalırdık uzun uzun konuşulabilir.

Marquez'in kitabında kasvet kelimesi en çok Doğu Almaya söz konusu iken kullanılmış. Polonya bölümünde ise en çok dikkat çeken herkesin deliler gibi kitap okuması. "Halka açık okuma salonları var, sabahın saat sekizinden itibaren dolmaya başlıyor, ama Polonyalılar buralarda oturmakla yetinmiyorlar, hayatın her bir boşluğunu okumayla dolduruyorlar. Tramvay beklemek ya da temel ihtiyaç maddelerini satın almak için girdikleri kuyruklarda -ki bunlar bütün gün sürüyor- Polonyalılar biraz da huşu içinde denebilecek bir dalgınlıkla kitap, dergi ve resmi propaganda broşürleri okuyor." (s.66) İnsanların birbirlerinden kaçarak kitaplara sığınması gibi bir durum yaşanıyor sanki. Kültürel olarak olağanüstü gelişmiş fakat siyasi olarak iktidarsızlaşmış bir halkın aşırılığını hissettiren bir gözlem var ortada.

Moskova gözlemleri de son derece çarpıcı. Marquez'in trenini Moskova garında pijamalı adamlar karşılıyor. "İstasyonlardaki erkekler, canlı renklerdeki çok kaliteli pijamaları içinde dolaşıyorlardı… Günün herhangi bir saatinde gayet doğal bir tavırla sokakta pijamayla dolaşıyorlardı. Bunun yaz mevsiminde geleneksel bir alışkanlık olduğunu söylediler bana." (s.92) Isaac Deutscher "Bitmeyen Devrim" kitabında Sovyet toplumun çok hızlı gelişiminin yarattığı büyük alt üst oluşu çok iyi anlatıyordu. Marquez'in bu gözlemleri bu hızlı alt üst oluş senaryosu ile tam anlamıyla uyumlu. Babaları Mujik olan Moskovalılar yabancı gazetecileri pijamaları ile karşılamaya çıkabiliyorlar. Devrimi yapan, bütün Avrupa'yı faşizmden temizleyen Rus insanının kapitalizmin pasına batmamışlığı ise hediye verme çılgınlığında kendisini ortaya koyuyor: "Bizim trenimiz yola çıktığında gömleklerimizin birkaç düğmesini kaybetmiş, pencereden içeri attıkları çiçeklerin bolluğundan kompartımana girmeye zorlanmıştık. Coşku ve heyecan gösterirken bile ölçüyü kaçıran bir deliler ülkesine girmiş gibiydik sanki." (s.94) En önemlisi de şu tabii ki: "Herkesin birden gösterdiği bu ölçüsüz cömertliğin delegeleri etkilemek için verilmiş bir emre itaatin sonucu olduğunu hiç sanmıyorum." (s.95)

Marquez'in eleştirilerini aşırı bulacaklara bir not olsun diye ekliyorum. FBI, yazarımızı Küba haber ajansı Prens Latina'nın kuruluşuna yardım ettiği gerekçesiyle 1961-1985 arasında düzenli olarak takip etmiş.

Sonuç olarak hem Marquez okumak hem de sosyalist anayurtların her ne olursa olsun sonuç da bizim de olan tarihiyle hemhal olmak için "Doğu Avrupa'da Yolculuk" çok iyi bir seçim.

MUTLAKA KAZANACAĞIZ!